

ST.

12. AUG. 1948
60. ÅRGANG
NUMMER 31-32

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INN H O L D S F O R T E G N E L S E :
DETTE NUMMER ER SÆRLIG VIET DET NORDISKE
STEVNE FOR KATOLSKKE AKADEMIKERE, HOLDT I
KRISTIANSAND 27 JULI — 5 AUGUST

DET NORDISKE STEVNE FOR KATOLSKKE AKADEMIKERE I KRISTIANSAND

Står vi foran opptakten til en renessanse av det katolske åndsliv i Norden?

De nordiske stevner for katolske akademikere som i årene etter krigen har vært holdt henholdsvis i Kjøbenhavn (1946), Vadstena (1947) og i disse dager i Kristiansand, viser en stigende rytme i kvalitet og omfang som innebærer gledelige varsler. Etter Kjøbenhavner-kongressen uttalte nestformannen i det danske Academicum Catholicum i fellesorganet for Nordens akademikere «Litterae» bl. a.: «Det er de katolske akademikeres oppgave å gjøre seg anstrengelser for etter evne å få innflytelse på begivenhetenes utvikling nå, da verden skal gjenoppbygges og gjenoppbygges. De må finne ut hva som er i veien med verden, og bidra til å gjenskape den kristne målestokk, som tvinger til langtrekkende sosiale og økonomiske forandringer. Hver enkelt må gå veien, ledet av kirkens dype og virkelighetstro oppfattelse av de moralske verdier.»

Dette er store perspektiver og får først sin virkelighetsnærhet når en ser den store akademiske hær som kan reises innenfor en Pax Romanas verdensomspennende organisasjon. Men «hver enkelt må gå veien» trekker også Nordens tallmessige få katolske akademikere inn til et virkelighetsforhold i perspektivet.

I Vadstena i fjor kommer denne virkelighetsnærhet klarere fram. Kretsen føler så vel sin egen litenhet innenfor en concentrisk rytme, som sin storhet i den intime kontakt med det centrifugale prinsipp i nåden. Begge erkjennelser fant sine uttrykk i kom-

mentarer i det svenske tidsskriftet «Credo». Allan Janzon skrev etter Vadstena-kongressen: «År vår oppgitt stor, så är också våra hjälpmedel stora. Den overnaturliga gemenskap vi äger med alla lemmar i Kristi mystiska kropp ger en styrka som är avpassad efter våra behov. Att se och känna denna övernaturliga gemenskap avspelas i en jordisk, naturlig är också ett hjälpmedel, givet oss som kraftkälla av Gud. Därför är det av så stor betydelse, att vi i framtiden ofta får uppleva den katolska skandinavism som grundades i Vadstena, at vi studenter ock akademiker även hjälper till at utanför vår egen lilla krets skapa uttryck för den större gemenskap alla katoliker utgör.»

Og under overskriften «Ite Missa est» ytrer Arne Rask i sine refleksjoner i samme nummer av «Credo»: «Då det gäller att sovra bland de många intrycken, tror jag, att alla skall vara ense med mig om att framhäva kravet på en solid andlig bas för all aktion såsom den utan tvekan väsentligste behållningen av alla överläggningar. Likafullt som vi såg den mängd av uppgifter, som ligger och väntar på oss — och de blir fler och fler nästan med var dag som går — insåg vi också alla, att allt vårt handlande blir ett tomt fäktande i luften, om det inte har sitt opphov och sitt slutmål i Gud; helt enkelt därför att det sist och slutligen inte är mitt handlande det kommer an på utan Guds. Främst ett personligt krav på den enskilde, gäller det också den grupp vi ingår

VÅRE KIRKER

på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 7: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smedstad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgm. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. 1/8: Fromesse. Kl. 1/11: Høgmesse.
Aftengudstjenesten bortfaller.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 15. AUGUST: (13. s. etter pinse) *Maria opptagelsesfest*. Ep. Sirak 24, 11—20. Ev. Lk. 10, 38—42. *Mandag*: Joachim, Jomfruens far, bekj. *Tirsdag*: Hyacint, bekj. *Onsdag*: 4. dag i okt. for Maria-festen. *Torsdag*: Johannes Eudes, bekj. *Fredag*: Bernhard, bekj., kirkelærer. *Lørdag*: Johanna Franciska av Chantal, enke.

SØNDAG 22. AUGUST: (14. sønd. etter pinse). *Maria rene hjerte*. Ep. Sirak 24, 23—31. Ev. Joh. 19, 25—27. *Mandag*: Filip Benitius, bekj. *Tirsdag*: Apostl. Bartolomeus. *Onsdag*: Ludvig, konge, bekj. *Torsdag*: Zepyrinus, pave, mart. *Fredag*: Josef Calasanctius, bekj. *Lørdag*: Augustinus, bisk., bekj., kirkelærer.

SØNDAG 29. AUGUST: 15. s. etter pinse.

KUNNGJØRINGER:

Abonnement på St. Olav kan også tegnes som gaveabonnement.

Mange vil sikkert abonnere på St. Olav. Men kanskje har de ikke tenkt på det? Kanskje har de ikke råd? Kanskje bor de i utlandet? Kanskje kan de ikke ordne det selv?

DU kan hjelpe! Vi har innrettet oss med gavekort (se siste side!). Det foregår slik:

1. Send inn kr. 10.00 til eksp. I retur får du et gavekort.
2. Send det til en eller flere du vet vil sette pris på det.
3. La mottageren helst få vite hvem som gir.
4. La eksp. få vite navn og adr. til mottageren.

Abonnement pr. år kr. 10.00, pr. halvår kr. 5.00, pr. kvartal kr. 2.50. — Til utlandet kr. 12.50 pr. år.

Klipp ut!

BESTILLINGSSEDDEL

Nye abonnenter på St. Olav

1. (navn) ..... kr. ....
(adr. ....)
2. (navn) ..... kr. ....
(adr. ....)
3. (navn) ..... kr. ....
(adr. ....)

- a) Jeg betaler selv mitt abonnement.
- b) Abonnementene er en gave fra undertegnede og gjelder for 1948..... inntil det oppsies.
- c) Gavekort ønskes sendt.
(Stryk det som ikke passer.)

Min egen kontingent for 19.....

kr. ....

Tilsammen kr. ....

Beløpet følger i bankobrev — pr. post-anvisning.

(Stryk det som ikke passer.)

(Navn:) .....
(adr. ....)

Til: St. Olavs Ekspedisjon, Akersveien 5, Oslo, eller ved landets postkontorer.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,

umtalt onsdag. Lørdag: 9.30—13.

Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal,
for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og
på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
fredag aften.

i, en grupp vars intentioner nødvendigvis måtte få allt større och större omfang for att till slut innefatta hele mänsklighetens liv i Gud. *Vita contemplativa* — något vår tids människa alltför lätt glömmer — blir så inte något man har utan något man är.»

En kan kanskje si, at der Vadstena slapp, der tok Kristiansand til. «*Vita Contemplativa*» med den dermed dynamisk virkende apostolisitet ble den antifon som preget hele kongressens åndsinnhold. Elsebet Kielers innledning første dagen «*Katolsk Livssyn og nordisk folkekarakter*» var en stråle av indre lys som gjorde hvert praktisk problem transparent for oss alle: Det egentligste problem er oss selv. I den grad vi evner og våger å gi hele vår higen Guds uendelige kjærlighet i vold, vil Guds kraft i oss sprengte alle grenser for vår aksjon til hans ære. I den grad vi gripes og ledes av fromhetens ånd, vinner vi styrkens.

Vår retthaverske apologetikk, vår moralisme, våre floskler om intellektuelle prerogativer må forstumme. Kristi ånd i oss må bli den som overbeviser, leder og preger gjerningene, utgjør vår dannelselse.

Med en slik åndelig basis så deltakerne i Kristiansand at kongressen måtte leves og arbeide ut fra. Ingen bedre fortsettelse av Kjøbenhavn-Vadstena kunne tenkes, og æren for det tilkommer i høy grad den unge danske akademikers betagende innledning. Det var for øvrig slående hvor utpreget alle foredragene som fulgte, i den grad selve emnene kunne romme uttrykk for det, hvilte på og hentet inspirasjonen fra det samme formelle grunnlag: Det indre livs primære verdi, intellektets for Gud skapte struktur. Biskop Mangers' faste appell om det sanne akademiske kall ut fra den sanne visdommens kilde, var konsekvent de bispeord som her måtte lyde.

Det var nettopp fordi det ble et helhetsbilde av avklart katolsk livssyn, at vi våger å gi dette raske kommentar ut fra umiddelbare inntrykk denne undertittel av tro og håp: Skal vi i våre nordiske akademikerstevner, i den kontinuitet og stadig avklarende form de har bevisst å by fram, torde se opp-takten til en virkelig renessanse i det katolske åndsliv i Norden? Vi forveksler naturligvis ikke rammen fra dengang da dette åndsliv dominerte hele Norden med rammen det må nøyes med å fattes inn i nå i det 20de århundres etterreformatoriske Norden. Og bildet selv vil måtte males med en pensel og på et lerret som nettopp svarer til kongressens motto: «Moderne katolsk tanke i forhold til nordisk åndsmiljø.»

I. H. K.

Samtlige foredrag vil i sin helhet bli trykt i et spesialhefte av tidsskriftet «*Catholica*» som kommer ut i Kjøbenhavn. De korte referater som her er gitt, er i høyeste grad mangelfulle. Bestillinger på spesialnummeret vil kunne ordnes gjennom vår ekspedisjon så snart utgivelsen er forestående.

AKADEMIKER- STEVNET

Da Oslo-toget rullet inn på stasjonen i Kristiansand S. om aftenen den 27. juli, la samtidig «danskebåten» inn til brygga der. Både tog og båt brakte store grupper med deltakere til akademikerstevnet med seg. På stasjonen sto stedets sokneprest, pastor H. Kielland-Bergwitz, med sin bil og tok imot Biskopen. På brygga sto Ignaz Fiala med St. Josefs Hospitals alt-rommende «Ford» og tok imot bagasjen som kom fra sør. Mellom begge samferdselspunkter ilte Stevnekomiteens representanter og tok seg av hver enkelt ankommen deltaker, slik at en hadde følelsen av at hver eneste én hadde fått seg tilsatt en personlig adjutant!

Dette første-øyeblikks-inntrykk beholdt man i løpet av alle de ti dager kongressen varte. Organisasjonsmessig var akademikerstevnet i Kristiansand S. en mønstergyldig prestasjon.

Hvor skulle de bo alle sammen — de 140 gjestene? Jo. Mère Lætitia på St. Josefs hospital hadde dratt nytte av lægenes ferie og ryddet hele hospitalets langstrakte 1. etasje for stevnets kvinnelige detakere. Den store blokk av mannlige deltakere tok inn på katedralskolen, men også i privathjem og på byens hoteller kunne man søke og finne katolske akademikere med navneskilt på jakkeoppslaget eller kjolen. Biskopen og de fleste av den lange rekke prester var gjester hos sokneprest Kielland-Bergwitz, og noen nød søstrenes rommelige gjestfrihet på hospitalet.

Var inkvarteringsspørsmålet løst på en ypperlig måte, så skal det superlativ søkes som kan gi matmoren, stud. fil. Anne-Lise Justnæs den rettferdige attest. Det er innlysende at uten St. Josefs-søstrenes innsats i dette vanskelige spørsmål i dag kunne selv en Anne-Lise med en Helge Røstad bak ikke klart det utrolige de klarte. Men kombinasjonen av alle gode krefter og viljer, i og utenfor Kristiansand, fortjener all takk og honnør for at stevnet ved god forpleining også ble et styrkende og bekymringsfritt ferieopphold for samtlige. Som kjent har akademiske ektefolk også barn, og disse yngre, aller yngste aspiranter til duskuluen hadde fått lov til å bli med, ja de slo seg for øvrig sammen og lot seg immatrikulere i fru Justnæs' pensjonat med vertinnen som *rectrix magnifica*.

ÅPNINGEN

Onsdag 28. juli ble stevnet høytidelig åpnet i Håndverkerforeningen, der hovedkomitéens formann, stud. jur. Helge Røstad ønsket stevnets beskytter, Hs. Høyærv, biskop Mangers og de innen- og utenlandske gjester hjertelig velkommen. Det ble gjort rede for arbeidsmetoden under stevnet, som var viet «Moderne katolsk tanke i forhold til nordisk åndsmiljø». Innlederne skulle i sine foredrag gi en utførlig og bred omtale av de problemer som lå innenfor deres emner. Innledningen skulle tjene som en oppbygging og innføring til diskusjon som hovedsakelig skulle foregå i grupper med oppnevnte ledere. Så lenge alle var samlet, var det innlederen som hadde til

oppgave å lede debatten. Etter dagens debatt skulle han så sørge for at et resymé ble oppstilt av gruppediskusjonene som så skulle forelegges forsamlingen in plenum. Om mulig skulle der trekkes og formes en konklusjon av hele debatten.

Foredragsrekken:

«Moderne katolsk tanke i forhold til nordisk åndsmiljø»

ble åpnet av

Mag. art. ELSEBET KIELER, Danmark:

„Katolsk livssyn og nordisk folkekarakter“

I sin første del av foredraget ga frk. Kieler et utførlig riss av det katolske livssyn gjennom tidene. Hun konfronterte tilhørerne med det theocentriske verdensbilde som ut fra den treenige Guds kjærlighetsliv stråler gjennom Kirken til oss, gjennom oss til hele skapningen, den levende så vel som den døde. På grunnlag av dette trakk hun en rekke konklusjoner som ble en hymne til den rike strøm av klassisk spiritualitet som løper gjennom fromhetslivet. En spiritualitet som slutter inderlig opp om den lærende Kirke og synes å bli ett med dens stamme. «En spiritualitet som i de siste par hundre år har vært som en bekk på bunnen av et bredt, nesten uttørret flodleie, men som ved dette århundres begynnelse er svulmet fra dag til dag og nå synes å skulle fylle hele leiet med sine vann.» Denne spiritualitet kan uttrykke seg på mangfoldige måter alt etter den tid, det land, det menneske den gjennomsyrrer, men for så vidt den tar sitt utgangspunkt i Kirkens overnaturlige tro og kontemplasjon av den treenige Gud, er den i sin kjerne uforgjengelig, løftet opp over tid og rom.

Denne katolske livssyn og vår nordiske folkekarakter kan derfor ikke behandles på samme plan som to jevnbyrdige faktorer.

Frk. Kieler kastet et Kirkens søkelys utover de nordiske folk for å undersøke ikke bare om det åndelige miljø er opplatt for evangeliet eller ikke, men først og fremst om det er mottagelig for det i den grad det forkynnes rent og purt — «som Gud vil det».

Her er vårt ansvar, holdt foredragsholderen fram. Innlater vi oss på en kritisk analyse av våre omgivelser der vi må ta oss selv med —, må vi med forferdelse konstatere hvor langt de nordiske folk er kommet ut i religiøst henseende. Overalt finner vi denne «absence de Dieu», dette Guds fravær, som slo Leon Bloy i Danmark. Livet er for de religiøse blitt til moralisme, for de irreligiøse til materialisme. Religionen er erstattet av religiøse meninger på like fot med humanistiske, estetiske, politiske og andre anskuelser, som de diskuteres i fleng med. Selve evnen til å tro — i katolsk forstand — synes å være gått tapt. Det nordiske menneske drømmer ikke om å motta en autoritativ belæring oppefra om den slags ting — selv de mest religiøse synes på bunnen av sjelen å være rasjonalister.

Og så trekker frk. Kieler en overordentlig viktig men uforbikommelig konklusjon: «Overfor en sådan åndelig tilstand, hvor selve tros livet er betent, kan vi katolikker ikke — som vi hittil har gjort — blott svare med dogmer og dyktige argumenter. Det eneste svar som kan bringe virkelig helbredelse til mennesker av god vilje, er å leve

et helt overnaturlig liv, født av kontemplasjon. En vinner ingen menneksr for troen, blir ikke for alvor fruktbar, før en har gitt seg 100 % til Gud. I dette består det eksklusive i kristendommen — Vårherre går aldri på akkord.»

Hva det gjelder er å vekke det slumrende gudsliv i menneskebarnt. Hvorledes gjøres det? — Sempelthen ved å demonstrere for dem et overnaturlig menneskeliv på det plan vi preker om. «La dem få det inn gjennom deres sanser: at Kristus er levende til stede i oss. Vi må betale prisen for Nordens tilbakevending til kristendommen med vårt hjerteblod.»

Når dette ennå ikke har skjedd, er det fordi også vi katolikker har latt oss innfange av den nordiske opplysningskult. Livets kilder springer kun fram i den enfoldige tros hengivelse i stor kjærlighet til Gud. Hun ville advare mot en intellektualisme som kveler tros livet og erstatter det med dogmatisme og moralisme. Det er godt å kjenne sin tro, men vårt kjennskap til troen må bli ett med vår livsholdning, ikke abstrahere seg, for da fører den ut i noe eksklusivt og godt som ingenting mer har å gjøre med Guds rike og hans brennende kjærlighetsbudskap.

Foredragsholderen advarte mot å «importere» katolisismen etter nasjonale vurderinger. «Katolisisme kan ikke importeres fra andre steder enn fra Rom, for fra Rom utgår den katolske ånd som rommer alle menneskelivets former i seg, den universelle ånd, som lever helt på det overnaturlige plan og derfor bare lar seg forplante sakramentalt og gjennom ordets forkynnelse ved Kirkens biskoper. Denne ånd som er ett med Guds ånd, berøver ingen sin nasjonale eller personlige selvstendighet, men gir enhver tilbake til seg selv og sin egen jord for der å tilbe Gud.»

I sin forståelsesfulle omtale av det protestantiske Norden uttalte frk. Kieler bl. a.: «Ikke fremmede, men Kirkens egne har ansvaret for de tanker og den mentalitet som førte Nordens folk ut av Kirken.» . . . Protestantismen er den dag i dag et spørsmål til oss — et krav fra Gud til oss om selvbesinnelse, om en alvorlig samvittighetsransakelse og om å vende tilbake til et evangelisk liv, som kan bære vitnesbyrd overfor alle som er av god vilje, at vi er sannheten tro i kjærlighet.

I den etterfølgende diskusjon som nærmest fortonet seg som en innbydelse til *meditasjon*, hadde bl. a. forfatteren Sven Stolpe et gnistrende innlegg om den svenske folkekarakteren. Forsamlingen delte seg så i tre grupper, den «historiske», ledet av can. polit. Tove Rasmussen, Danmark, den «mediterende», ledet av adjunkt Olaf Pedersen, Danmark, og den «folkekarakteristiske», ledet av fil. mag. Arne Rask, Sverige.

Olsok

Biskop Dr. Mangers' tale til de katolske akademikere

Hva gagner det mennesket om det vinner hele verden, men tar skade på sin sjel? Matt. 16, 26.
(Evangelietekst i Olavsmessen.)

Hellig Olav som vi minnes i dag, blir i Snorres kongesaga karakterisert med disse ord: «Han ville

heller miste kongedømmet enn dømme urett.» Det er vel det største og skjønneste som kan bli sagt om en mann: heller miste alt jordisk enn å gå på akkord med sin samvittighet, med det som er sant og rett. Hellig Olav fulgte denne linje helt ut fra den dag han lærte Hvite Krist å kjenne til den dag han falt på Stiklestad. En kan være uenig i de midlene han brukte — de var tidens —, men hans ranke holdning overfor sannhet og rett i alle de problemene han hadde å løse, er hevet over enhver tvil. Den utgjør hans storhet og førte ham sluttelig til hellighet.

Er ikke denne holdning et herlig forbilde på den holdning dere, katolske akademikere, må ha overfor nåtidens intellektuelle, moralske og sosiale spørsmål? Dere er jo kommet sammen for å hevde det katolske fellesskap, styrke deres katolske holdning overfor de moderne problemer og drøfte med hverandre hvorledes disse problemene best kan løses i Kirkens ånd, etter sannhet og rett, etter Guds evige lov.

ET FOLKS HISTORIE BLIR BESTEMT AV DEN ÅND OG AV DE IDEER SOM ER LEVENDE I DET

Det er innstillingen til de store livsspørsmål som er den viktigste og den dypeste faktor i alt som skjer i det menneskelige fellesskap. Er denne innstilling slik at den svarer til naturloven og Guds lov, til sannhet og rett, da er grunnlaget til den rette ordning skapt. Strider den mot disse evige lover, da må den frambringe uorden og kaos. Og det gjelder så vel de enkelte mennesker som folkene og hele det menneskelige samfunn. Et folks historie blir bestemt av den ånd, av de idéer som er levende i det.

Det er derfor at Kirken med så om omsorg på den ene side, og med hensynsløs konsekvens på den annen, våker over troens renhet slik at de åpenbarte idéer og sannheter blir bevart og overlevert i uantastelig ekthet og klarhet. Det er Kirkens hele intoleranse. Den ville fornekte seg selv og sin oppgave om den ikke gjorde det. Kirken fordømmer ikke synderne som av svakhet bryter en Guds lov, men den fordømmer dem som proklamerer at det ikke eksisterer noen Guds lov eller at menneskene er uavhengige av den. Kort og godt: den fordømmer ikke dem som gjør en synd, men dem som sier at synd ikke er synd, dem som forkynner falske idéer og gir menneskene en falsk innstilling overfor sannhet og rett. For en slik innstilling må få skjebnesvangre konsekvenser for hele det menneskelige samfunn og de enkeltes frelse.

FALSK SPIRITUALISME Å AVGRENSE KIRKENS INNFLYTELSE TIL DET RENT RELIGIØSE

Det er Kirkens oppgave å forkynne og forsvare sannheten, hele sannheten med dens virkninger på hele menneskets livsutfoldelse, på alle livets områder, også i det offentlige, det sosiale og politiske liv. Det gis en falsk spiritualisme som vil avgrense Kirkens innflytelse til det rent religiøse. Det er ikke noe som vår nåværende pave tar så avgjort standpunkt mot som nettopp denne falske spiritualisme. Om og om igjen hevder han Kirkens rett og plikt til å holde fram den evige sannhet og moralloven

mot alle politiske og sosiale tiltak som vil sette seg ut over dem.

Det er en helt ukatolsk og ukristelig oppfatning å tro at Kirken må innskrenke seg på det rent religiøse område eller ville innkapsle religionen innenfor kirkemurene. Kirken binder seg ikke til noe politisk system, men den har sitt vektige og modige ord å si overalt hvor Guds og Kirkens rettigheter står på spill, overalt hvor det gjelder den menneskelige personlighets gudgivne verdighet, den ekteskapelige, sosiale og internasjonale ordening som må bli bygd på den evige sannhet og de evige lover. For alt dette er intimt knyttet til den åpenbarte religionen, til moralloven, til menneskets evige mål.

Det er ikke likegyldig for menneskets moralske og religiøse liv hvorledes Staten styrer menneskene og samfunnet. Gud har gitt menneskene en bestemt natur og verdighet, et bestemt livsideal som Staten ikke bare har plikt til å respektere, men også må hjelpe til å nå. Når da de menneskelige og politiske lovgivere ikke lenger tar hensyn til Guds lov, så er det Kirkens plikt å heve sin røst og holde fram de evige sannheter, forsvare ekteskapets hellighet, familiens ukrenkelighet, foreldrenes rett over barna. Det er nok så at disse problemer nå til dags blir debattert på den politiske arena. Skulle Kirken derfor måtte tie og la seg målbinde . . . ?

Det er ikke innblanding i politikk, når den opplyser sine medlemmer om visse partiers antikristelige og fordervelige idéer som går ut på å ødelegge den kristelige sivilisasjon. Det er ikke politikk når den fordømmer alle systemer som forkynner falske idéer om menneskets mål, om menneskets frihet og verdighet, om eiendomsretten. Det er ikke politikk når den forbyr å slutte seg til partier eller stemme med partier som har slike idéer på sitt program. Det er simpelthen Kirkens fundamentale rett og plikt: våke over den sannhet som Gud har åpenbart, forkynne den lære Kristus har pålagt den å forkynne. En må lyde Gud mer enn menneskene.

I og for seg er det ikke Kirkens oppgave å løse de sosiale spørsmål, men å skape et nytt sinnelag hos menneskene, en ny ånd, kjærlighetens og rettferdens ånd, Kristi ånd. Og dersom denne ånd fikk råde over menneskene og gripe massene, da ville den løse alle sosiale og internasjonale spørsmål langt bedre og rettferdigere enn noe sosialistisk eller kommunistisk program hevder å kunne gjøre det.

AKADEMIKERNES OPPGAVE: HOMO SAPIENS MÅ VÆRE HOMO FABER

Her har også de katolske akademikere sin store oppgave: hjelpe til at sannhetens og rettferdens ånd, Kristi ånd, vinner menneskene. Med liv og sjel må de gå inn for sannhet og rett, for Guds og Kirkens rettigheter. Er dere ikke her nettopp for å drøfte slike viktige problemer og få full klarhet over dem? 13. juli 1943 ble fem unge katolske studenter og en professor henrettet i München. Alle gikk de modig og med lysende blikk i døden, forvisset om at de hadde gjort sin plikt. Hvorfor ble de dømt til døden? Offisielt fordi de hadde konspirert mot det Tredje Rike, men i virkeligheten fordi de hadde protestert

mot at Universitetet i München ble tvunget til å lære som sannhet det som et totalitært, tyrannisk styre dikterte det. De satte den objektive sannhet høyere enn menneskelig maktbud. Som Hellig Olav ville de heller gi avkall på alt jordisk enn på sannhet og rett. «Hva gagnar det mennesket om han vinner hele verden, men tar skade på sin sjel?»

Disse unge studenter hadde forstått Kirkens innstilling. De hadde gjort den til sin egen og de handlet etter den. Jeg spør dere: Har dere denne innstilling? Jeg spør videre: Handler dere etter den? Bruker dere den utdannelse og de kunnskaper dere har til å gjøre dem gjeldende i størst mulig utstrekning. Det er ikke nok å drøfte problemene og å ha det rette syn på dem. *Homo sapiens* må være *homo faber*: den vise mann må også være en virksom mann, en mann som kan ofre noe for sin innstilling, sin overbevisning.

Den katolske Kirkes sak ville stå langt bedre dersom alle katolikker, og da særlig de akademisk dannede, lot sitt lys skinne og støttet den med sin kraft, sin idealisme, sin autoritet og sitt navn. Den skade som katolske boikottere og statister anretter er uoverskuelig. Det er ikke bare det at de selv er passive. De gjør skole med sin isolasjonspolitik. De kunne t. e. høyne nivået i de katolske skoler, i de katolske foreninger. Men de holder seg borte og får andre til å holde seg borte. De klager over at nivået er for lavt, og de synes ikke å forstå at de selv i første rekke er skyld i det. Hvem skal høyne nivået når nettopp de som er kalt til det, ikke vil gjøre det? Er de seg sitt ansvar bevisst?

De taler om demokrati, ja om kristent demokrati, men vil ikke være sammen med mennesker som lukter av svette, med mennesker som intellektuelt, kanskje også moralsk, står under dem. Det er mulig at de har måttet og må døde skuffelser, ydmykelser, grovheter. Er det noen grunn til å isolere seg, gjemme sannhetens lys under skjeppen og la den store masse være det den er i stedet for å gjennomsyre den med sannhetens salt og kjærlighetens surdeig? Skulle ikke nettopp det være grunn til å vise at Kristi ånd ikke gjør forskjell mellom høy og lav, mellom lærd og ulærd, men vil løfte alle opp til et høyere nivå? *Dere må ikke være slike boikottere og statister.*

AKADEMIKERNE MÅ VÆRE SURDEIGEN SOM GJENNOMSRYRER MASSENE, VÆRE JORDENS SALT OG VERDENS LYS

Dere må være surdeigen som Gud og Kirken vil skal gjennomtrengre og gjennomsyre massen av lunke, dovne, likesle og frafalne slik at hele samfunnet blir fornyet og oppvarmet av Guds lys og sannhetens makt.

Dere må være jordens salt. Legg merke til: jordens salt. Ikke bare til det lille saltkar i deres eget hus eller i en snever, isolert krets. Dere hører mennesketilheten til. Dere må hjelpe til å bevare hele samfunnet fra forråtnelse og ødelegging. Ellers duger kunnskapens salt som dere har samlet med så stor møy, ikke til annet enn til å bli kastet bort og trådt på.

Dere må være verdens lys. Lyset har ikke rett til å gjemme seg under egoismens og selvgodhetens skjeppe. Det må settes på staken så alle kan se det

og bli opplyst av det. Ellers er dere med på å senke mørket over jorden og fremme de onde makters herredømme over menneskene.

*

Mine kjære venner. Ha den samme innstilling overfor sannhet og rett som hellig Olav hadde og som han ga sitt liv for. Vær ikke bare *hominis sapientes*, men også *hominis fabri*: ha ikke bare kunnskaper, men bruk dem til å tjene Kirkens sak og å bære Kristi ånd inn i vår moderne verden.

Nedenstående referat er, selv om det er godkjent av foredragsholderen, langt fra fyldestgjørende. — Eventuell polemikk må da nødvendigvis utstå til den fullstendige tekst foreligger trykt i det planlagte spesialnummer av «Catholica».

Dominikanerpater FINN D. THORN, Norge:

„Den katolske kirke og nordisk protestantisme“.

Pateren ville heller ha uttrykt sitt emne slik: «Noen refleksjoner omkring de problemer som reiser seg i forbindelse med den katolske kirkes virksomhet i Norden, med særlig henblikk på forholdene i Norge.»

Innledningsvis pekte foredragsholderen på at forholdene mellom de atskilte kristne konfesjoner vel så meget er et moralsk og psykologisk spørsmål som et demagogisk og teologisk, iallfall mellom den katolske kirke og nordisk protestantisme.

Han forsøkte å begrunne dette ved å se tilbake på den 100 årige virksomhet den katolske kirke i Norge har øvet etter Reformasjonen. Trass i alt som er gjort gjennom forkynnelse og apologetikk i skrift og tale, trass i oppsiktsvekkende konversjoner og konvertitters innsats i kulturlivet er forståelsen for katolisismen her hjemme liten. Pater Thorn var tilbøyelig til å hevde at norske protestantiske kristne av i dag mangler psykologiske muligheter for å forstå katolisismen.

Hvordan er det at det kan fortone seg slik for våre protestantiske landsmenn?

Jo. Vi kan ikke se bort fra det faktum at norsk kultur for en stor del er blitt til i ly av den norske kirke. Vi må fastslå som et historisk faktum at den lutherske kirke i 400 år har vært Norges kirke og som sådan spilt en betydningsfull rolle i folkets religiøse og kulturelle liv. Den har, hevdet foredragsholderen, båret videre arven fra Middelalderens katolske kirke, og den har like opp til våre dager evnet å bevare kirkens faste plass i det norske folks bevissthet. I 300 år var denne kirke det eneste kristne samfunn i Norge. Fra midten av forrige århundre var det imidlertid ikke mer slik. En rekke kirkesamfunn og sekter sto opp. Før bedre å bedømme den norske folkekirke, fant foredragsholderen å måtte se klart forskjellen mellom kirke og sekt. Han hevdet at den norske folkekirken har alle de religions-sosiologiske trekk som karakteriserer kirketyper.

En dogmatisk vurdering av den norske kirke ut fra katolsk syn, faller imidlertid mindre heldig ut. Den står der fram som en frafallen kirke, en avskåren gren av den

ene Kristi Kirke, som er den romersk-katolske. Konsekvensene blir her straks ytterst alvorlige. Forholdet mellom den katolske og den norske kirke blir et bittert problem. Fra protestantisk hold blir der innvendt at en ikke kan slå en strek over disse 400 år av et folks religiøse liv, og hevde at kirke, prestedømme, sakramenter, i dette tidsrom har vært illusjon og bedrag.

Før vi her kan gi et tilfredsstillende svar, kan vi ikke vente å bli forstått. Dogmatisk og logisk kan vi bevise så meget vi vil, at den katolske kirke er Kristi ene sanne kirke, men de psykologiske betingelsene for å bli forstått, mangler, hevdet pateren.

De problemer som stiller seg i dag, er mange og uhyre vanskelige. Fra så tidlig som i begynnelsen av dette århundre kan man imidlertid ikke lenger si at den norske lutherske kirke har den åndelige lederstilling i Norge. Vel er kristendommen ennå en makt i folket. Men en stor del av ungdommen er blitt fremmed for kirken. — Kirkesøkningen er svekket sterkt, kristendommen kjemper på vikende front. Man kan ikke lukke øynene for det faktum at sekulariseringen og avkristningen går sin gang.

En av grunnene til svakheten her ligger i den norske kirkes sterke avhengighet av staten. I vår sekulariserte tid er det annerledes enn før. Den moderne stat ser det ikke som sin oppgave å være kirkestyrer og kristendomsforkynner; den kan tolerere kirken, men også opponere. Motsigende avgjørelser på felter som rammer folkets moral, har man flere ganger vært vitne til. Annerledes kan det ikke være når kirken, folkets åndelige veileder, selv blir ledet av folkets politiske maktorganer.

Utviklingen går fremdeles i den retning at staten skal være den bestemende på alle områder, også når det gjelder religion og livssyn. Dette kan føre til at en atskillelse mellom stat og kirke kan bli en uforbikommelig nødvendighet. Dermed vil da også sekulariseringen bli offisielt fullbyrdet. Fremtidsutsiktene for kristendommen i Norge er ikke lys.

Dette er situasjonen i dag.

På bakgrunn av denne situasjon må vi se den katolske kirkes virksomhet i Norge i vår tid. Det er ikke først og fremst en konfesjonell motsetning den katolske kirke står overfor i de skandinaviske land. Motsetningen er ideologisk mellom nedarvet kristen kultur og de nyhendenske strømninger i tiden. Spørsmålet er ikke om Norden skal være luthersk eller katolsk. Spørsmålet er om det som ennå finnes av kristendom i de skandinaviske land, litt etter litt skal forsvinne, eller om det kan bevares eller endog styrkes, slik at våre nordiske folks liv også i fremtiden skal bygge på kristen grunn.

For oss katolikker blir da spørsmålet på hvilken måte vi kan være med på å bevare eller styrke kristendommens stilling i våre folk.

Vårt bidrag blir selvfølgelig å arbeide for det vi mener er en sann kristendom, og det vil si at vi arbeider for den katolske kirkes gjenreisning i Norden. Forskjellige til dels meget alvorlige problemer oppstår, selv om vi bare konsentrerer oss om dette. Vårt forhold til protestantene er ikke helt løst ved at vårt blikk først og fremst er rettet mot den rent kristne oppgaven. Men ut over alle disse problemer må kjærligheten være den store fellesfaktor. — Det er nødvendig at det blir sagt høyt og tydelig at vi er alle sanne kristnes oppriktige venner, og der må handles deretter. For å si det med Jacques Maritain: «Kirkenes oppgave er ikke å hverve tilhengere som om kato-

lisismen var et menneskelig foretagende, men over alt, i sjelene og i verden, å tjene den guddommelige sannhet. «Vi skal også ta imot troende protestanter som av Guds nåde blir opplyst om den katolske kirkes sannhet.» fortsatte pater Thorn. «Men først og fremst skal vi bringe sannheten til dem som mest trenger det, alle de som har mistet enhver kristen tro. Selv må vi øve vår tro slik at vårt eget liv blir det beste vitnesbyrd om at vi tilhører Kristi sanne kirke, og det er ikke alltid den letteste del.»

Vi kan, sa foredragsholderen til slutt, ikke gå med på at der gis a n d r e kirker enn den katolske, fordi der bibelsk, historisk og teologisk bare kan gis én kirke. — *Vi kan ikke gå med på at ikke alle kristne er ett.* Det å være kristen betyr nettopp å tilhøre et fellesskap, en koinonia, og dette kristne fellesskap kaller vi Kirken, ecclesia. Dette fellesskap tilhører man fullt og helt når man er katolikk. Oppriktig troende protestanter tilhører det også, men på ufullkommen måte. Nettopp fordi enheten er der, kan vi ikke gå med i enhetsbestrebelse som forutsetter at den er gått tapt. Vi kan ikke gå med i enhetsarbeidet fordi vi ikke kan gå med på splittelsen. — Rettere sagt: Vi kan bare gå med på en ekumenisme som går ut på å oppdage den enhet som allerede eksisterer. Enhetsarbeidet må i virkeligheten gå ut på å få våre protestantiske brødre til å innse at de allerede tilhører den katolske kirke, og at det er den som er og alltid har vært deres sanne åndelige mor. De må gjenkjenne i den Kristi kirke.

Diskusjonen om foredraget som fant sted på Stella Maris senere på ettermiddagen, hadde undertegnede ikke anledning til å overvære. Men det er slått fast av deltakerne, at pater Thorns foredrag hadde åpnet perspektiver som gjorde diskusjonen ualminnelig fruktbar, slik at en rekke viktige, praktiske konklusjoner kunne trekkes.

30 juli

Universitetsstipendiat DANIEL HAAKONSEN,
Norge:

„Kristne og ikke-kristne tanker om ekteskapet og familien“

Vi skal her ikke bringe noe referat, da vi ved foredragsholderens velvilje og hovedkomitéens samtykke har fått rett til å oppta det glimrende foredrag i sin helhet i «St. Olav». Det vil komme i tre artikler, med den første annensteds i dette nummer.

Diskusjonen etter foredraget ble ualminnelig givende. Dr. Sven Stolpe bebudet i sitt innlegg en ny roman «Sakrament. En Roman om kärlek», til høsten, som nettopp dveler ved et problem som får sin katolske løsning. I tilslutning til dr. Stolpes innlegg og foredragsholderens berettigede klage over den tunge aksent vanlig katekese har lagt på korsets dysterhet på bekostning av korsets glede, hadde pastor Hansteen Knudsen et innlegg om lidelsens mysterium i Kristi forløsning og smertens faktum hos den forløste menneskehet. På grunnlag av denne kollisjon mellom det subjektive og det objektive som alltid vil fortone seg smertefull, reiser gleden seg på et avklart plan. Slik også i ekteskapet der ektefellenes gjensidige offer av sitt ego — ofte smertefullt — møtes i en ny og rikere enhet.

Elsebet Kieler hadde her et ypperlig innlegg der hun

med støtte i utsøkte sitater hevdet morskallets universelle karakter, det være i den ekteskapelige stand så vel som i sjelens kall til en mystisk ektepakt med Gud.

Daniel Haakonsen, som ledet diskusjonen og tok en ledende del i den, påpekte bl. a. at det var en feil ved vår tids vurdering av den jomfrunalske dyd når en altfor meget dvelet ved den negative siden, offeret. Han så gjerne at det positive ble sterkere hevdet så at en i begrepet jomfruelighet i aller første rekke betraktet hele personens legemlige og sjelelige løftning mot, innvisning til og innsats for Gud i kjærlighet til ham, medmenneskene og all skapningen.

En del av disse spørsmål ble tatt opp etterat forsamlingen hadde delt seg i to grupper, der den ene drøftet praktiske spørsmål innen familielivet i dag, navnlig boligspørsmålet, og den annen gruppe, etter forslag fra kontorsjef H. W. Gullestad, *ekteskapets spiritualitet*. Innenfor rammen av den siste, talte sokneprest v. d. Burg varmt for bønnens apostolat og familiens vigsel til Jesu hjerte.

31 juli

Lektor LUDVIG WOLLNICK, Norge:

„Ateistisk humanisme og autoritetsproblemet“

Solid filosofisk viten og evne til klar framstilling preget lektor Wollnicks innledning.

Han gjennomgikk en kritisk analyse av dette viktige problemet som er uforbikommelig for enhver humanist. Den ateistiske humanist har gjennom tidene knyttet sitt livssyn til de forskjelligste filosofiske systemer og doktriner. Men det gikk som en rød tråd gjennom hele denne inngående analyse at deres jag etter løsning, subjektivt og kollektivt, hver gang har strandet på et eller annet punkt eller i en eller annen fase i tankene eller livets historie. Men menneskene ga aldri opp. Det den ene profet vraket, tok den andre opp og forsøkte å bygge et moralsk tilvære på. Men naturligvis har ikke menneskenes strev om selv å løse tilværets gåte ved å gjøre seg selv til tilværets midtpunkt, være et så aldeles fäfengt strev. Menneskeånden har — selv betraktet uten i forholdet til Gud — betingelser for å lykkes i meget. Derfor har vår tid også del i en åndsarv som i ikke liten grad er en sammensatt mosaikk av stener, der enkelte glinsende stener også er slepet av ukristen humanistisk ånd.

Foredragsholderen tok også opp vårt forhold til den kristne humanisme som sådan og vårt forhold til alle dem som ikke deler vår religiøse innstilling.

En var klar over at et foredrag av den dimensjon herr lektor Wollnick så mesterlig ga det, måtte friste enkelte til å trekke vår egen tids brennende spørsmål om autoritetsproblemet inn i den tillyste diskusjon. Selvfølgelig ble Franco-Spania straks stilt i rampelyset, og debatten, selv om alle prinsipielt gikk inn for den hele og fulle åndsfrihet, og klart fordømte alt som krenket den, bød på interessante ulikheter i synet på enkelte praktiske forhold.

Pater Roos, Danmark, brakte toleransen inn som et vesentlig moment i all humanisme. Pastor Kielland Bergwitz flettet her inn spørsmålet om interkonfesjonell toleranse. Frk. Elsebet Kieler advarte mot den fare som ligger i å akseptere argumentet fra agnostiske humanister som tar kristendommen til inntekt for sin humanisme.

Daniel Håkonsen skilte også her skarpt, og advarte i

samme ånd som frk. Kieler. Pastor Hansteen Knudsen likedan, men trakk dessuten skillet mellom den ateistiske og den agnostiske humanisme, førstnevnte særlig merket med det demoniske element.

Dr. Sven Stolpe tok dette siste opp til ytterligere debatt.

2 august

Stud.polit. INGER HEDEMARK, Danmark:

„Katolisisme og nordisk demokrati“

Innlederen, stud. polit. Inger Hedemark, tok sitt utgangspunkt i definisjonene av demokratiet etter katolsk og ikke-katolsk vurdering av den demokratiske form. Hun forbinder med «katolsk» noe absolutt som gjelder hele menneskets eksistens, mens demokrati er noe relativt, noe som liksom den protestantiske kristendom bygger på antagelsen at motstanderen liksom godt kan ha rett som en selv. Overfor det katolske syn på samfunnet, mennesket og sannheten som en helhet, trer det nordiske demokrati fram formet etter den protestantiske ånd som igjen er preget av toleranse, samfunnets relativitet, menneskets og sannhetens subjektivitet. Mellom den katolske kristendom og det nordiske demokrati synes det således å oppstå en uløselig konflikt. Konflikten stikker særlig i oppfatningen av begrepet toleranse. Der er en himmelvid forskjell mellom den katolske toleranse og den protestantisk-demokratiske toleranse, sa innlederen. Den katolske definisjon går ut på at toleranse er anerkjennelse av at en villfarende kan være i god tro. Men den protestantisk-demokratiske toleranse er derimot at sannheten kun har subjektiv gyldighet.

Det katolske innslag i det nordiske demokrati vil derfor være å erstatte den protestantiske toleranse med den katolske. Dette ville på den annen side overhodet ikke være mulig i diktaturstat. Diktaturet er nemlig uforenlig med den katolske form for toleranse, idet det ikke kan anerkjenne at folk med avvikende meninger kan være i god tro, langt mer ha rett.

Ut fra disse innledende bemerkninger forsøkte frk. Hedemark å påvise at der er en prinsipiell uforenligheit mellom katolisisme og demokratiet i Norden og at den konflikt som prinsipielt består kun kan løses gjennom en dyp forvandling.

Interessant var det her å høre den danske — ikke-katolske — professor i sosiologi, Theodor Geigers påvisning om at det moderne demokratiske teori går tilbake til de etterreformatoriske jesuitter, bl. a. Bellarmin og Suarez, ja, mener at disse fundamentale anskuelser kan føres tilbake til den hl. Ignatius av Loyola selv.

Som en logisk følge av foredraget gikk diskusjonen etterpå ut på hvorvidt en fra katolsk hold skulle opponere eller integrere overfor det nordiske demokrati.

3 august

Dr. philos. JARL GALLÉN, Finland:

„Filosofiundervisningen ved de nordiske universiteter“

Dr. Galléns foredrag kunne bedre hett: Katolsk filosofi og filosofiens stilling i Norden», noe han selv for så vidt indirekte gjorde klart i innledningen.

Foredragsholderen — som egentlig er historiker av

fag — framholdt innledningsvis at katolisismen *ikke* som protestantismen gjennom sola-fide-prinsippet eller den religiøse følelsen forsøker å redde det som filosofien har vraket. Katolisismen representerer en intellektuell optimisme, aksepterer den menneskelige natur og dens muligheter. Tro og viten er begge fornuftsakter, sider av den sjelsevne som er skapt til å erkjenne og til å eie virkeligheten. Den katolske troen svever ikke i luften, men svarer til meget bestemte naturlige forutsetninger både historisk og filosofisk.

Den katolske filosofi har i dag et ganske særlig anliggende å ta stilling til: den *dialektiske materialisme*. Den læres som kjent av kommunismen og forsøker å erstatte religionen med en vulgær og foreldet quasi-filosofi. Visse retninger innen moderne (ikke den aller moderneste) psykologi og sosiologi strever med å oppløse all menneskelig tenkning og handling i *relativisme*. Til slutt forklarer den *logiske empirismen* all metafysikk og all menneskelig erkjennelse overhode som meningsløs.

Vår oppgave blir derfor å forklare og forsvare at vi som fornuftige vesener kan være kristne.

Foredragsholderen ga deretter en oversikt over den filosofiske utviklingen fra høyskolastikkens «*analogia entis*» over nominalismen, Descartes og Kant til den nåværende situasjon og oppholdt seg særlig ved den dominerende retning i Norden: den *logiske empirismen*. Han kom med en rekke kritiske betraktninger av denne. Anklagepunktene rammer den logiske empirismen først og fremst fordi den så skarpt atskiller tankens verden fra erfaringens. Samspillet mellom tanke og erfaring forklares fremdeles best gjennom den aristoteliske abstraksjonslæren. Videre identifiserer den logiske empirismen virkeligheten med den virkelighet som ikke kan iakttas gjennom sansene, noe som er berettiget i naturvitenskapen, men ikke i filosofien. Utenom sanseerfaringene rommes i menneskets bevissthet også en mengde intuitive akter, som avslører begripelige, erkjennelige saksforhold. Dessuten kan en ikke begrense det intersubjektive området til det som kan uttrykkes materielt. Dit hører også intuisjonen.

Når det gjelder å redusere metafysikken til blott og bart en *kunnskapsteori*, ville foredragsholderen først ta definisjonen av begrepet metafysikk opp til granskning. For empiristene er metafysikk en lære om det som ikke kan erfares eller prøves, hvilket må bli en «logisk uhyrlighet». For katolsk filosofi er derimot metafysikk læren om det værende i dets egenskap av å være. Dette betyr ikke at værenet oppfattes uberørt av erfaringen, men utgår tvert imot fra erfaringen, som er begynnelsen til all kunnskap. Kunnskapsteori som drøfter forholdet mellom kunnskap og virkelighet er bare en del av metafysikken. Den kan ikke behandles. Den kan ikke behandles uten at en forutsetter virkeligheten selv, dvs. uten ontologi.

Angrepene mot den thomistiske filosofi forfeiler ofte sine mål nettopp fordi en forutsetter at den er idealistisk. Ingenting er mer feilaktig. Thomismen som aristotelismens etterfølger, går ut fra erfaringen. Den hevder substansenes eksistens, fornekte på ingen måte fenomenene. Men virkeligheten er hverken psykologisk eller ontologisk en ensartet strøm av fenomener eller sanseintrykk, men har en indre sammenheng eller gruppering.

Også de radikale empiristene er tvungne til å bruke metafysiske begrep som «fenomen-knipper» og «invari-

anser», osv. Dermed er de selv inne på den vei som de vil fornekte. Faktum er at vår erfaring ikke innskrenker seg til de enkelte sanseintrykk. Vi erfarer også helheten i tingene, og det ofte før vi kan skjelle mellom de enkelte bestanddeler.

Kunnskapsteoretisk står thomismen mellom den ytterliggående empirismen og rasjonalismen, ontologisk mellom materialismen og idealismen, logisk mellom den ekstreme realismen og nominalismen. Den går også gjennom sin distinksjon mellom substans og accidens en mellomvei mellom en ekstrem statisk og en ekstrem dynamisk verdensoppfatning.

*

Som supplerende innlegg om filosofiens stilling i Norden, kom dr. Stolpe med en redegjørelse for Sveriges vedkommende som i form og innhold til improvisasjon likefrem var en prestasjon. Stud. jur. Edvard Vogt redegjorde for filosofiens stilling ved Oslo Universitet og adjunkt Olaf Pedersen, som selv, for å si det, er filosof av fag, talte om filosofien i Danmark, og med sitt førstehånds kjennskap til Kierkegaard og eksistensialfilosofien dvelte han ved denne og trakk utviklingen opp til våre dagers møte med den logiske empirisme.

4 august

Fil. mag. GUNNEL VALLQUIST, Sverige:

„Liturgiens plass i den katolske renaissance“

Fil. mag. Gunnel Vallquist innledet med å uttale at en av de fremtredende tendenser i våre dagers katolske fromhetsliv er arbeidet med å skjenke liturgien en hedersplass. Meget er blitt sagt og skrevet for og imot, saklig og usaklig omkring dette arbeid, og en har ikke behovd å følge diskusjonen lenge for å forstå at her gjelder det å få begrepene klarlagt. Det forstår en så meget mer når en tenker på den liturgiske bevegelses frammarsj på ikke-katolsk hold, i Svergie f. eks. under navnet «Kirkelig fornyelse». En ordentlig utredning om begrepet liturgi vil være nok til å enes om dens plass innen det *katolske fromhetsliv*, ja, i det vesentlige gir den seg selv.

Misoppfatningen av liturgien kan sies å være representert i to ytterliggående foreteelser: *ritualismen* og *spiritualismen*.

For ritualisten blir liturgien nesten et mål i seg selv og legger beslag på hele fromhetslivet. Den liturgiske formen blir ikke gjennomtrengt, innholdet bak den blir liggende skjult.

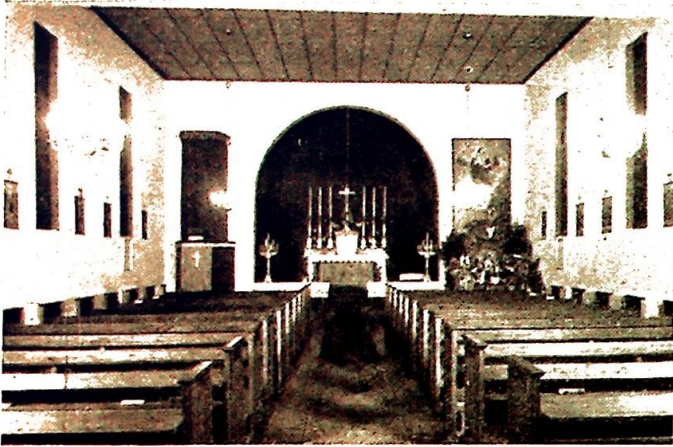
Spiritualisten derimot bøyer seg for forskriftene som en diplomat for et foreldet ceremoniell ved et fremmed hoff. Han vil lettest mulig komme unna liturgien, eller stempler den kanskje rent ut som død formalisme.

Disse ytterligheter finnes riktignok sjelden i katolsk miljø, men hyppig innen protestantismen. Fellestrekket ved begge misoppfatningene er at en betrakter liturgien som en isolert foreteelse.

Skal en imidlertid forstå liturgien, så er det ikke nok å kunne rubrikkene, anvisningene. Det gjelder fremfor alt å tilegne seg det åndelig-doktrinære innhold som den liturgiske formen har til oppgave å uttrykke. Dessuten må en skaffe seg de historisk-symbolistiske kunnskaper

Akademikerst

St. Ansgars kirke var stevnets åndelige arnested.

På en matte av grønt ekeløv sto alteret reist i skogen — olsokdagen.

I «røkepausen» mellom diskusjonene:

Sven Damsholdt har foretrede.

Univ.stip. Daniel Haakonson i fransk konversasjon.

Rolf Østbye med en nordisk kvartett.

Biskop dr. Mangers i samtale med Sven Stolpe.

Til venstre:

Nest siste dagen tok prestene sin løn med serveringen. Her er pater Roos, Danmark, knipsel med et brett — —

I midten:

Moder Lætitia (til v.) var den generøse vertinne både i byen og på Stella Maris. Her sees hun sammen med soster Clemence, overlærerinne ved St. Josefs Institutt i Oslo, og norsk akademiker med embetseksamen.

Til høyre:

Dominikanerpater Thorn høyt over alle vanne.

Neste side:

Biskop Mangers i samtale med den lovende danske filosof Oluf Pedersen. Helt til v. sees pastor Kielland-Bergwitz.

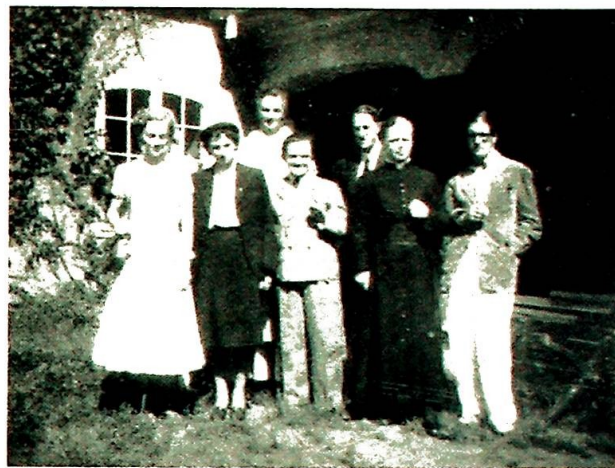
evnet i bilder

Biskopen taler ved pontifikalmessen på Stella Maris.

Den lyttende menighet.

I det store frikvarteret.

Fra venstre: Gunnel Vallquist (Sverige), Elsebet Kieler (Danmark), Pater Thorn, O. P., Olaf Pedersen, dr. Jarl Gallén, St. Olavs redaktør og dr. Sven Stolpe.

Samtlige bilder fra stevnet er vennligst utlånt av frk. Martha Ellingsen.

Vi søker for øvrig forevisninger av kongresslederne, samt gruppebilder.

Red.

St. Josefs Hospital mot gårdsplassen.

som kan forklare hvorfor just *denne* formen valgtes for å uttrykke det *dette* innholdet.

Viktig er det derfor å se liturgien innenfor den riktige, store sammenheng. Alt er skapt til Guds ære. For mennesket er det en plikt, som representant for den åndelige og materielle skapningen, å gi uttrykk for dette. Vi må derfor løfte vårt bedende sinn til Gud i bevisstheten om at vi er mennesker — med sjel og legeme, uten spiritualistisk overdrivelse, men dog så at åndens primat blir hevdet i vårt forhold til Gud. Dermed er spørsmålet om formens eller formenes berettigelse i tilbedelsen besvart. Uten former kan vi ikke gi tilfredsstillende uttrykk for innholdet. Formen blir her dessuten et mystisk «tegn» på realiteten. Det blir da Kirkens sak, oppgave og privileg å gi oss disse former.

Feiringen av kirkeåret blir liturgisk sett utgangspunktet for hele vårt liv og gjennomtrengt av det: den skapte verdens hele liv og eksistens føres tilbake til Skaperen i form av tilbedelse og lovsang. En må forsøke ikke å bryte rekken innenfor kirkeåret til fordel for partikulære fester og merkedager. En messe for en avdød bør ikke nødvendigvis være en requiemmesse med sorte paramenter, — den lidende kirke i daglig svart må ikke slik fortrenge den triumferende kirke med alle dens hellige.

Kirkens liturgi er i framrakende grad en fellesskapskultur. Kirken er *en* person, Kristi brud, som innbefatter og representerer oss alle. Den som ber med Kirken, aktualiserer derved sitt organiske fellesskap med Kirken, og han er sikker på å bli mottatt og få sin plass nærmest Kristus, i skaren av dem som flokker seg omkring Frelseren. Dermed er ikke sagt at den personlige bønn er fortrenget — tvert imot. Liturgiens bønner er formulert slik at hver ærlig kristen kan gjøre dem til sine, og de kan dessuten i uendelighet fylles av et slikt dypere personlig innhold.

Ut fra disse generelle betraktninger kom så foredragsholderen inn på det som særlig angår det liturgiske strev i dag. Det ville være å øve urett mot foredragsholderen å forsøke å resummere de mange rike belæringer og tanker de forskjellige kapitler rommet. Vi nevner bare kravet om enhetspreget i det liturgiske liv og aktiv deltagelse i messen, kommunionens plass, rette plass, konsentrasjon om messens gang og ikke distraherende fromhetsøvelser under messen. Aktuelle var de argumenter hun førte for og imot det latinske språket i liturgien, de troendes aktive deltagelse i offertoriet og for concelebrasjonens gjeninnføring.

Før en gikk over til diskusjonen oppfordret frk. Vallquist til at som sakene nå sto innen liturgien, måtte en vise absolutt troskap mot de gjeldende forskrifter — som ennskjønt de forplikter i ulike grad — dog alltid er forpliktende. Å gjøre et skritt tilbake i rekken av forskrifter kan ikke mer forsvares enn det å komme med nye liturgiske «oppfinnelser». Derimot var det, hevdet foredragsholderen, ytterst rosverdig at en diskuterer dels hva som nå står igjen å gjøre innenfor rammen av rubrikkene — med Pave Pius XII's encyklika om liturgien «*Mediator Dei*» for øye — dels hvilke reformer som kunne være ønskelige og som etter hvert kunne søkes sanksjonert av den myndighet som ene og alene har autoritet i slike spørsmål: rituskongregasjonen i Rom.

I denne ånd og etter disse linjer forløp da også den meget interessante og givende diskusjon.

Etter pausen ønsket biskop Mangers å si noen avskjedsord til forsamlingen. Hans høyerverdighet minnet atter om akademikernes store ansvar i det kristne apostolat og var overbevist om, på grunnlag av hva han hadde opplevd her blant Nordens unge katolske akademikere, at både for vårt katolske åndsliv og for vårt fromhetsliv, kunne ikke varslene være bedre enn de som her var blitt slått. Han rette en varm takk til komitéen og da særlig til dens formann, stud. jur. Helge Røstad. Formannen gjengjeldte komitéens og stevnedeltakernes takk til hans høyerverdighet som hadde villet avse tid til å være med på hele kongressen. I rekke og rad framførte så representanter for de forskjellige akademiske grupper sine takkehilsener til kongressen. Stud. mag. Kaspar Kallan, Danmark, framførte under applaus en særlig hilsen fra Pax Tomana.

*

I KIRKEN

Akademikerstevnets «*Aula magna*» var i sannhet St. Ansgars-kirkens nydelige lille kirke. Her ble det hellige messoffer feiret i den årle morgenstund med alle stevnedeltakerne samlet til betraktning forut for kommunitetsmessen.

Betraktningene holdtes over hovedtemaene i Johannes-evangeliet og hadde som emner:

1. *Det menneskevordne Guds ord.* (1, 1—14.) Predikant: Pater Roos, S. J., Danmark.
2. *Kristus, Guds lam.* (1, 29.) Pater Raulin, O. P., Norge.
3. *Kristus, livets brød.* (6.) Pater Veenker, Finland.
4. *Kristus, verdens lys.* (8, 12.) Pater Näsmark, O. P., Sverige.
5. *Kristus, den gode hyrde.* (10.) Pater Veenker.
6. *Kristus, det sanne vintre.* (15, 1.) Pater Raulin.
7. *Kristus, den sanne Konge.* (18, 37.) Pater Näsmark.
8. *Kristus, oppstandelsen og livet.* (11.) Pater Roos.

I dagens løp var kirken flittig søkt, der «*vita contemplativa*» fant sitt arnested i Frelserens nærvær i den hellige eukaristie.

Om aftenen kl. 21.30 møttes en til kompletorium som ble sunget i fellesskap med pater Roos som officiant, og hs. høyærv. biskopen lyste velsignelsen.

Søndag 1. aug. feirete hs. høyærv. Biskopen pontifikalmesse i kirken. Pater Jos. Gerlach, Sverige, var assisterende prest, pater Veenker, Finland, diakon, pater Raulin subdiakon og pastor Hansteen Knudsen var ceremonimester.

Pater Roos, det danske A. C.'s geistlige rådgiver, holdt akademisk festpreken.

TURER I KRISTIAN SANDS OMEGN

Hva er som Sørlandet? Det fikk deltakerne oppleve hver eneste dag. Første tur gikk til Ravnedalen, slik at de utenlandske gjester for sikkerhets skyld skulle forvisses om at Norge var et land av fjell og daler. Men bortsett fra turen senere til Oddernes gamle kirke med etterfølgende forfriskninger på Gimle herregård, så skulle gjestene få syn for sagn om Norge som en sjøfarende nasjon. Lektor Fredrik Werring som sto særlig for denne del av stevnet løste sin oppgave til alles begeistring, og bedriften å trylle de mange motorbåter fram til daglig, har han all ære av.

OLSOKFEST PÅ STELLA MARIS

Men den utflukten som vil stå framst i minnet fra det rike og vekslende turprogram, var olsokturen til søstrenes idylliske landsted Stella Maris utenfor Mandal. Det var mer enn en utflukt. Det var *den* store dagen. Oppe på en skoghøyde på eiendommen var alteret reist, der biskop Mangers skulle holde pontifikalmesse og tale til akademikerne. Gudstjenesten ble en vakker manifestasjon av Guds kjærlighet: i brødets brytelse, i hans eget uforlignelige tempel. Biskopens preken er gjengitt annetsteds i bladet. Som assisterende prest fungerte sokneprest van der Burg, Stavanger, diakon pater Heinrich Roos og subdiakon pastor Hansteen Knudsen. Sokneprest Duin, Porsgrunn, var ceremonimester. Korsangen ble ledet av Rolf Østbye og Kaspar Kallan (Danmark).

Etter gudstjenesten vandret alle samlet til Turnhallen i Mandal der St. Josefsøstrene hadde dekket til festmiddag. Stevnekomitéens formann ønsket alle, men først og fremst Biskopen velkommen og takket hans høyverdigheit fordi han hadde villet stå som stevnets beskytter, yte det sin støtte og høyne det ved sitt nærvær. Biskopen talte under middagen og uttrykte sin store glede ved å være til stede, takket arrangørene for det strålende arrangement, søstrene for deres uunnværlige og beundringsverdige medvirkning. Han beklaget at han var den eneste av Nordens biskoper som fikk høve til å ta del i en kongress av slik viktighet, men han kunne overbringe hilsener fra biskopene Müller, Suhr, Cobben og Nelson.

Før taffelet ble hevet hyllet gjestene varmt dagens vertinne både her og på Stella Maris, ærv. Moder Lætitia og hennes søstre.

Dominikanerpater Thorn holdt så sitt foredrag, som er kort referert annensteds i bladet.

Etter en tur på badestranden, samlet en seg i skogen til Stella Maris igjen, og pater Thorns foredrag ble inngående drøftet under grantrærne.

Etter aftens slo en seg ned ved stranden, og en svømmende Helge Røstad tente et svømmende bål i fjæren: Olsok-bål. Til akkompagnementet av et gnistrende bål sang nasjonale kor fyrige sanger og viser, og frøken Ragnhild Foss, introdusert av lektor Werring, leste opp sin nynorske oversettelse av «Sekvens til Olsokmessa» (gjengitt i forrige nr. av St. Olav.)

Før bålets siste rester ble et tragisk møte mellom de to uforsonlige grunnelementer ild og vann, fant oppbruddet sted, og i busser dro en med sang og bravur tilbake til kongressbyen.

*

AVSLUTNING OG UNDERHOLDNINGSAFTEN

Da mange av deltakerne skulle reise allerede før neste formiddag, ble den høytidelige avslutning av kongressen framskutt til underholdningsaftenen i Håndverkerforningen tirsdag 4. august.

Representanter fra de forskjellige nasjoner framførte i korte taler sin takk til hovedkomitéen og Katolsk Studentlag, og formannen besvarte kort hver enkelt og gjengjeldte vertskapet takk til gjestene for at de hadde tatt imot innbydelsen og bidratt til at den var blitt hva den ble.

Studentlagets geistlige rådgiver, pater Thorn, rettet til slutt en samlet takk til hovedkomitéen for det glimrende arbeid den hadde lagt ned i tilretteleggingen og

avviklingen av kongressen. Formannen erklærte dermed Nordisk Stevne for Katolske Akademiker, Kristiansand S. for hevet.

*

GAUDEAMUS IGITUR . . .

Underholdningsaftenen ble så innledet med Arne Getzmann, Sverige, som conferencier. Hans egen parodiske «innledning til diskusjon» var aftenens clou, men han trakk det korteste strå da han forsøkte å introdusere Sven Stolpe med en vittighet. Den svenske dikter leste etter avpareringen sitt dikt «Till en katolsk Vän», som vi gjengir nedenfor sammen med fil. mag. Runa Nordenstrens sang dedikert til Katolsk Studentlag. Forfatterinnen framførte den selv akkompagnert av Rolf Østbye. Av annen kunstnerisk underholdning fikk en høre Grieg og Mozart henholdsvis av pianistene Rolf Østbye og Poul Reiter, Danmark. Inger-Louise Abrahamsen leste fornøyelige norske dikt, og lektor Fredrik Werring ga en prøve på Wilhelm Krag's sørlandspoesi. Franske og italienske deltaker(inner) sang morsomme viser på morsmålet, og selveste Pax Romana-representanten Kaspar Kallan, Danmark, gjorde seg medskyldig i ugregoriansk!

Etterpå var det forfriskninger.

AVSKEDS-SONG

(Mel.: «I sommarens soliga dagar . . .»)

I sommarens soliga dagar
när tärändre reslängtan gnagar
på färden besvär ingen klagar
som far till Norges land — och Kristiansand.
Du A.C.-it — du konvertit —
du som vart född till katolik
slut upp i tropp — du Nordens hopp,
och drag till Norska fjällars topp
i sommarens soliga dagar
till Norges sköna land — till Kristiansand.

I klostret hos systrarna fromma
vi samlats med barn och med blomma.
Från Sverige och Finland vi komma
och från ett yndigt land — till Kristiansand.
Och vänligt ser St. Olav ner
på Nordens fyra korsbaner
dem vi har brakt till denna trakt,
som påveflaggens hedersvakt,
till klostret hos systrarna fromma
i Norges sköna land — i Kristiansand.

Vår dagliga samvaros fröjder
ha ofta nått strålände höjder.
Vem är icke gläder och nöjder
som kom till Norges land — och Kristiansand.
Vem blev beskärđ
så skön en färd
i Guds ofattbart vackra värld
som denna tropp
som slutit opp
kring Kyrkans mål i tro och hopp.
Vem glömmar vår samvaros fröjder
i Norges sköna land — i Kristiansand.

Katolska fanfareernas smatter
som sprakat i våra debatter

må bliva de andliga skatter
vi föra till vårt land — från Kristiansand.
Vi ha förstått att vad vi fått
är förpostkämpens sköna lott.
Ooh må vår tro förbli en bro
emellan oss varhelst vi bo.
Katolska fanfareernas smatter
vi bringa till vårt land — från Kristiansand.

Förrn strofernas toner förklinga
ett tack jag de Norske vill bringa.
Fastän mina ord äro ringa
står hjärtat dock i brand för Kristiansand,
för den elit i svart och vitt
av prästerskap vi kallat hit,
för varje dag i edert lag
som njutits med vart andedrag.
Förrn strofernas toner förklinga
Hell Norges skönnne land — och Kristiansand.

Rune Nordenstreng, Finland.

TILL EN KATOLSK VÄN

Minns du vår dag i St. Denis,
då staden sjönk i regnigt dis
och vävdes in i grå melankoli?
Vi trädde in på två turisters vis,
men plötsligt hjärtat vekkade och skalv
för rutornas mörkt gyllene magi
och pelarskogens himmelhöga valv.
— Minns du vår dag i St. Denis?

Och minns du slätten, franske bondens land,
där första lärkan steg och steg,
och där med käppen svängande i hand
Péguy gick gnolande sin pilgrimsväg,
tills plötsligt Chartres' jättehöga skepp
steg fram vid horisontens rand
och skalden kastade sin käpp
och föll på knä och bad för detta land?

Än viskade i jättekryptans grav
druiders dödsrop och ung kristen tros tenacitas.
Som sorlet från ett fjärran fjärran hav
vi hörde ve och jubel i Huysmans' extas.
Vi vacklade i stormens vreda kast
och saknade Péguys berömda stav
men höll ändå med blicken stadigt fast,
vad gotiska portalers evigt unga skönhet gav.

I själen står i lågor minnet kvar
av St. Louis och Lacordaire och Blaise Pascal,
men över många länder tanken jagad far
till vitsippsbackar, törnesnår och hallonfall.
Å, hjärtats ångest! Varför dog hos oss
den evigt friska sanning, vilken ej bedrar,
den tro, som en gång flammade som bloss,
den klang, som över seklers sekel bar?

Sven Stolpc.

*

Torsdag morgen var en for siste gang før oppbruddet
samlet i St. Ansgarskirken til betraktning og messe.
Her skulle den egentlige avslutning finne sted, som pater

Thorn sa i sin takketale aftenen i forveien. Her hvor
avskjeden ikke er en atskillelse, men en ubrytelig enhet
av sakramental communio.

Under den siste fellesfrokosten var der mange ord som
skulle sies. Helge Røstad ville rette en særlig takk til
stedets sokneprest, pastor Kielland-Bergwitz for det han
hadde betydd for stevnets tilrettelegging og avvikling og
for den store gjestfrihet han hadde vist i kongressens
travle dager. Pastor Hansteen Knudsen uttalte prestenes
takke for at de kunne få være med på så bred basis i
dette og senere akademikerstevner, noe som betød meget
for prestene selv og deres virke. Pastor Kielland-Bergwitz
takket for den berikelse stevnet hadde vært for ham selv
og uttrykte at hans glede ville være desto dypere jo mer
hver enkelt hadde blitt styrket i den katolsk-kristne
tanke som var kongressens motto og i kallet til å leve
og virke for den.

Formannen fordelte all den takk han hadde mottatt
både nå og i løpet av kongressen til de enkelte medlem-
mer av hovedkomitéen. Disse var: Fru Gerd Bongard,
cand. mag. Bjørg Haakonsen, stud. filol. Sigrud Steen,
kontorsjef cand. jur. Hans Wilhelm Gullestad, stud. med.
Einar Wiig og pater Finn Thorn, O. P. *Tillitsmenn:* For
innkvarteringen: stud. jur. Rolf Espenes. For utflukter:
lektor Fredrik Werring. For bespisningen: stud. filol.
Anne Lise Justnæs. Sekretær og veileder for pressen:
journalist Kaare F. Lyng.

Til slutt overrakte hr. Røstad under stormende applaus
en takkeadresse innbundet i skinn til stevnets høyt fort-
tjente vertinne, ærv. Moder Lætitia ved St. Josefs
Hospital.

Et enstemmig forlangende fra forsamlingen om å få
se den tropp av kjøkkensøstre som hadde stått foran
kjelene disse dagene og kanskje nettene med, ble etter-
kommet. Sammen med overkokken fikk de et livlig og
velfortjent tre ganger tre hurra.

I løpet av formiddagen hersket atter klostrets stillhet
i dette kvartal av Kristiansand S. som i ti samfulle dager
hadde vært en solfylt, men likevel sval og innbydende
kongressby.

*

TELEGRAMMER

Under kongressen ble der sendt hiltsningstelegram til
Paven, og Kirkens overhode svarte med å sende sin
faderlige hilsen og apostoliske velsignelse til alle del-
takerne. Der ble dessuten sendt telegrafiske hilsener til
biskopene Suhr, p. t. Sveits, biskop Müller, Sverige, og
biskop Cobben Finland samt til fru Sigrud Undset og til
dikteren Johannes Jørgensen, Assisi. *I. H. K.*

UNGDOMSKONGRESS I ROM I SEPTEMBER

To store italienske organisasjoner for katolsk aksjon
feirer i september jubileer med kongress og pilegrimsferd
til Rom. Kvinnelig ungdoms katolske aksjon har sitt
30-års jubileum og mannlig ungdom sitt 80-års jubileum.
Den førstnevnte, Gioventu Femminile di Azione Cattolica
Italiana, har sendt en elskverdig innbydelse til norske
unge piker om å delta i jubileumsfestlighetene 4—5—6
september. Mange land har lovet å sende representanter.
Interesserte kan få nærmere opplysninger om program
etc. ved henvendelse til N.K.K.F.s formann, frk. Ragn-
hild Foss, Cam. Colletts vei 9 V, slo.

Kristne og ikke-kristne tanker om ekteskap og familieliv

Foredrag holdt på «Nordisk stevne for katolske akademikere» i Kristiansand 30 juli 1948

I.

Får hustruen utfolde sitt personlighetsliv?

Når en skal studere forholdet mellom katolisismen og det verdslige åndsliv, er det etter min mening og sannheter en må holde levende i bevisstheten for å seile velberget forbi den optimistiske Charybdis og den pessimistiske Scylla. For å unnsnippe den overdrevne pessimisme (den manikeiske fare) må en minne seg selv om at «Ånden blåser hvor den vil»: Guds nåde arbeider i menneskesinnene også utenfor Kirken og befrukter menneskets ånd, så det blir i stand til å skape ting som har verdi i Guds øyne. I den historiske utvikling, i de nye idéer som oppstår, i åndslivet, i samfunnslivet, i det politiske liv, overalt er Guds Ånd virksom, slik at en bestemt form for tilpasning mellom katolisismen og de strømninger som til enhver tid er moderne i det verdslige åndsliv, alltid er mulig.

For å unngå den overdrevne optimisme (den pelegianske fare) må en minne seg selv om at bare innen Kirken kan de gode spirer bringes til full utfoldelse, og at Gud ikke er alene om å være historiens drivkraft. Selv i de tilfellene hvor det er en slående overensstemmelse mellom verdslige åndsstrømninger og Kirkens lære, er overensstemmelsen tvetydig. Kirken har et annet perspektiv over sine sannheter enn det verdslige åndsliv har, og menneskets frie vilje i samarbeid med de onde makter som også er virksomme i historien, kan når som helst pense de gode krefter i det verdslige åndsliv inn på gale spor. Jo vesentligere den sannhet er som slik tar en feil retning, desto verre blir de historiske konsekvenser, kan en nesten si.

Når det gjelder problemene omkring det kristne ekteskap og familieliv, er den optimistiske faren for at en skal overvurdere menneskets godhet og akseptere den verdslig-historiske utvikling for uforbeholdent, ikke særlig alvorlig. Kirkens lære er nemlig på dette område så lite imøtekommende overfor den menneskelige svakhet, at en må tro for å akseptere den.

Ekteskapet — et mysterium

Kirkens holdning mot preventiver og abortus provokatus og Kirkens lære om det uoppløselige ekteskap, kan få noen hver til å si som jødene sa til idéen om et «levende brød»: «Denne lære er hård, og hvem kan høre den?» På ekteskapets felt er det virkelig en avgrunn mellom den katolske og den ukatolske tanke. Riktignok er det så at det finnes rasjonelle argumenter for Kirkens lære. Kjærlighetens hengivelse, kjærlighetens gave blir mer fullkommen når den er absolutt og uforbeholden. Atmosfæren i et hjem hvor skilsmisse er utelukket, blir tryggere for ektefellene og for barna, — så meget mer som viljen, i dette tilfelle viljen til å lykkes i en oppgave som m å lykkes, spiller en stor rolle for følelselivet, for kjærligheten mellom to mennesker. Til disse argumenter — jeg nevner bare argumenter for det uoppløselige ekteskap — kan en føye andre som kanskje er enda viktigere og

som angår barnas rett til en mors og en fars kjærlighet.

Disse rasjonelle argumentene har bare den svakhet at en så å si allerede må tro, allerede må ha akseptert dem, for å skjønne hvor sanne de er. De kan bare overbevise dem som allerede er på den rette vei. Ikke-katolikken på sin side kan kjøre opp med et tungt artilleri av argumenter som gjelder den menneskelige lidelse som de absolutte katolske krav kan føre med seg, og det ville være uriktig å nekte at også for oss kan denne lidelse synes så hård i enkelte tilfelle, at det koster å bøye seg for Kirkens lære. Saken er jo den at den menneskelige visdom ikke strekker til når en står overfor et mysterium, og ekteskapet er et mysterium, et sakrament, en forening mellom mennesker som har analogi med den fruktbare forening mellom Kristus og Kirken. (Efes. 5, 22—33.)

Dette faktum, at det på enkelte vesentlige punkter er et absolutt skille mellom den katolske lære om ekteskapet og den lære som er naturlig for ikke-troende mennesker til enhver tid og ikke minst i våre dager, må ikke få oss til å strande på det andre skjæret, det pessimistiske (manikeiske) og hevde at menneskenaturen er så fordervet at alt som ikke er åpenbaring, alle menneskelige fremskritt, all moderne ikke-kristen tanke er av det onde, — av den Onde, rettere sagt.

Å diskutere forholdet mellom på den ene side de punkter i den katolske lære om ekteskapet som ikke kan forstås av en ateist og på den andre siden den moderne nordiske ateisme, synes meg lite fruktbart. Det jeg i stedet heller vil gjøre her, er å trekke fram to hovedtendenser innen moderne nordisk humanisme som angår ekteskapet og som lar seg sammenlikne med idéer som kan trekkes ut av den katolske lære. Som etikett over de to problemområdene som da kommer til å oppta oss, kan vi sette «kvinnesak» og «barneoppdragelse». Hver av dem har tilknytning til et av de to hovedformål som ekteskapet har etter katolsk lære.

Mannfolkegoismen som sosialt problem.

Hvilke formål er nå dette?*) — Hvis vi spør to unge mennesker hvorfor de vil gifte seg, vil vi som regel få til svar at de er glade i hverandre. Hvis vi oversetter dette svaret til en teologisk talemåte, får vi et uttrykk som sammenfatter det ene hovedformål med ekteskapet: «... de gifter seg først og fremst for å utfylle hverandre og utfolde seg i kjærlighet» (p. 14.) Den utfoldelse som søkes, har ett legemlig og ett sjelelig aspekt. Den ekteskapelige kjærlighet engagerer hele mennesket.

La oss stanse opp en stund ved dette ene hovedformål med ekteskapet. Når det heter at «ektefellene skal utfolde seg i kjærlighet», så skjønner vi alle så noenlunde hva dette vil si på det legemlige plan. Men den gjensidighet som er underforstått, er ikke selvsagt for

*) Sidehenvisningene i det følgende er til: Dom Charles Massabki: «Le Sacrement de l'Amour» Editions de l'Orante, Paris. Herfra er den spesielle utformning av ekteskapsteologien hentet.

vår tids mennesker på dette legemlige plan, og den er det enda mindre på det sjelelige og det overnaturlige plan. Det er ingen overdrivelse å si at vi ennå lever i mannfolk-egoismens tidsalder. Jeg tror oppriktig at kommende slekter vil se med forferdelse tilbake på den tid da det var selvfølgelig at søn- og helligdager var innrettet til hvile for husets herre og til dobbelt slit for husmødrene, da overgangen fra ung pike til ung kone var overgangen fra en tilværelse i frihet og med åndelig utfoldelse på like fot med mannen, til en skyggetilværelse hvorfra hun trekkes fram i oppusset stand ved høytidelige anledninger.

Etter min mening er dette et av de alvorligste sosiale problemene i vår tid. Kvinnene er meget mer oppslukt av manuelt arbeid enn mannen. Hun har mindre anledning til å utvikle sin personlighet, sitt sjeleliv, mindre sjangse til å vinne full bevissthet om seg selv som individ, om sine meninger, om sine idealer, om sitt ansvar. Det vil også si at kjærligheten mellom ektefellene uavlatelig står i fare for å miste sin fylde og sin gjensidighet og gå over til å bli et forhold mellom avguden og hans tilbederinne. Å elske er å gi og å få. Men altfor ofte får kvinnen bare adgang til å gi sitt bidrag, sitt offer i form av det daglige manuelle slit, mens mannen ved middags- eller kveldsbordet og under et øyeblikks distraksjon fra avislesningen, tilkaster henne den daglige rasjon av viten om verden utenfor hjemmets fire vegger i belærende og vel tilmålte doser. Og vi bør ikke bli altfor rolige til sinns fordi denne fremstillingen er karikert og i høyden rammer en satt besteborger. For når en sykdom herjer i samfunnslegemet, pleier alle lemmer i noen grad å være merket av den.

Det kristne fellesskap i hjemmet.

Selvsagt er det slik, at mannen som arbeider utenfor hjemmet, vinner mer erfaring, har mange interessante problemer å gruble over... Men det skulle være like selvsagt at konen hadde den tid til lesning og fundering og åndelig aktivitet som skal til for at hun kan forstå mannens oppgaver og bekymringer og bære disse sammen med ham. Og hun som lever nærmere barna enn han gjør, og ferdes i en verden hvor han ofte er fremmed, i nærmere kontakt med granner og ande mennesker i kvartalet, skulle normalt — hvis hun ellers får rimelig tid til å utvikle sitt indre liv — ha erfaringer og tankestoff av en annen art enn mannen å bære fram. I et sant ekteskap er det virkelig slik at ektefellene utfyller hverandre, at barneoppdragelsen som hun har mest hånd over, ledes av begge i fellesskap, at hans virksomhet på arbeidsplassen eller i det offentlige liv, også er inspirert av hennes råd, av hennes omtanke, av hennes bønn.

Men — enda en gang — det er ikke slik i vårt moderne samfunn at konen får utfolde seg på like fot med mannen og bli en likeverdig del av fellesskapet. Og da blir det ikke noe virkelig fellesskap. Under den hushjelp-krisen som nå rår, skulle det være selvsagt at en gikk sammen om husarbeidet alle fridager, og at mannen tok sin tårn i huset etter arbeidstiden. Hvis ikke konen i samme grad som mannen har fritid, hvis hun ikke har anledning til å stanse og samle seg, hvis hennes liv er uten stillhet, så betyr det en katastrofal forarmelse av hennes indre liv, og dermed også av mannens og av hjemmets indre liv.

Kvinnesaken, feminismen, går inn som et naturlig ledd

Hs. Høyerverdighet Biskopen har akseptert en innbydelse fra kardinal Joseph Frings, erkebiskop av Köln, til å ta del i den høytidelige feiring av 700 års-jubileet for Kölnerdomens reising 15. august. Biskopen er ledsaget på reisen av vikariatssekretæren pastor I Hansteen Knudsen.

Oppholdet i Tyskland vil være av kort varighet. I mellomtiden vil post adressert til Det Apostoliske Vikariat bli åpnet av hr. pastor F. J. Fishedick.

---

i moderne nordisk humanisme. Skulle vi gi den en vid og vag definisjon, kunne vi kanskje vi at den er en bevegelse som vil forandre samfunnet og lovgivningen i kvinnes favør, fordi kvinnes interesser hittil har vært tilsidesatt. Når det er en tendens i Norden i dag til å kreve større arbeidsinnsats av mannen i hjemmet (iallfall i disse tider da det er så vanskelig å skaffe tilstrekkelig hjelp), så er det en frukt av feminismens innflytelse. — Jeg har forsøkt å vise at denne tendens — som enda ikke er trengt særlig dypt inn i sinnene — fra katolsk synspunkt er meget sunn. Skal kjærligheten mellom mann og hustru, den ene av grunnpillarene under det kristne ekteskap kunne holde stand i gode og onde dager, da må arbeidsbyrdene være noenlunde likt fordelt. Et ekteskap hvor mannen hver søndag går i messe og senere på tur, mens konen må holde seg hjemme for å stelle barna, er en karikatur på et katolsk ekteskap.

Den gode mor er uerstattelig på sin plass.

Nå kan en ikke si at kvinnesakskvinnene i første rekke har hatt oppmerksomheten henvendt på hjemmets problemer. Ofte har de, for å sikre kvinnene en større mulighet for å utfolde sin personlighet, arbeidet for likestilling mellom kjønnene i arbeidslivet utenfor hjemmets fire vegger. Når kravet på at kvinnene skal finne mulighet for utfoldelse, også har påvirket vår tenkemåte når det gjelder hjemmelivet, så er dette på en måte et uekte barn av feminismen. La oss nå stanse et øyeblikk ved et av dens ektefødte barn: arbeidet for å gi gifte kvinner adgang til å ha yrke utenfor hjemmet.

Jeg har ikke tenkt å diskutere dette problemet fra en samfunnsmessig synsvinkel, slik som det ofte blir gjort. Min synsvinkel er fremdeles kjærligheten mellom ektefellene og den utfoldelse av kvinnens personlighet som den forutsetter. Fra denne synsvinkel blir spørsmålet om de gifte kvinners innsats i arbeidslivet utenfor hjemmet særlig aktuelt for oss akademikere. For det hender ikke så sjelden at en mann med intellektuelt yrke er gift med en kvinne som også har forutsetninger for å ha et slikt yrke. Vil hun ikke lide under det dersom hun ikke får utfolde sine evner. Vil på den annen side ikke hjemmet lide under det, dersom hun foretrekker en annen arbeidsplass?

Jeg tror ikke det går an å svare med et avgjort ja eller nei på noen av disse spørsmålene. En ting som vi avgjort må bekjempe, er disse yrkeskvinners tendens til å nedvurdere kvinnens arbeid i hjemmet. «...vi må arbeide for at husmoryrket ikke skal komme i vanry og bli ansett som mindreverdige av andre yrkeskvinner. Vi må motarbeide den innstillingen som vil gjøre husmorens arbeid mindreverdige i forhold til butikkdamens eller sekretærens.»

skriver Bjørg Håkonsen i en artikkel i «St. Olav» (5. juli 1947, s. 139 f.) I et kristent perspektiv tør en trygt si at det høyeste yrke en kvinne overhodet kan ha, er det å bli mor og å oppdra sine barn. «... enhver kvinne som blir en god mor,» sier Sigrid Undset, («Et kvinnesynspunkt», side 161) blir mere enn de fleste ministre, for hun er uerstatelig på sin plass, og svært mange ministre kunne med fordel erstattes.» Det å gi liv til et menneske med evig liv, det å lede en ung sjel og hjelpe den til å utfolde seg, til å ruste seg til kampen for det som er sant og godt, til å leve i Guds glede her og hisset, — ingen arbeidsinnsats i samfunnslivet kommer opp mot denne.

Men når dette er sagt, har en ikke da hogd over enhver bro mellom katolisismen og dem som arbeider for at de gifte kvinnene skal utnytte sin utdannelse og sine evner i uten hjemlig yrke? Og har en ikke dermed sperret veien for den personlighetutfoldelse som er så vesentlig for et menneskes sjelelige trivsel? I allfall sperret veien for den hos enkelte kvinner som ganske tydelig har et kall ved siden av sin husmorgjerning?

Kan husmoren ha arbeid utenfor hjemmet?

Det er vel ikke sikkert at situasjonen er så håpløs. Jeg vil igjen gi ordet til Bjørg Håkonsen (ib.id.):

«I en husmors gjerning kan en skille mellom de gjøremål som bør utføres av henne selv av hensyn til hjemmets trivsel, og de arbeider som uten skade for familien kan utføres av andre. Grensen mellom disse to områder må plasseres forskjellig, alt etter kvalifikasjonene hos den hjelp en får. Men den mest nidkjære husmor må vel kunne innrømme at alt det mest trivielle vask- og rengjøringsarbeid, alminnelige ærend og enkel matlagning, stopping og lapping også, må kunne utføres av andre uten at hjemmet lider under det, forutsatt at husmoren har den ledende hånd og det administrative øye, og den som skal hjelpe er normalt utrustet. Vi må være klar over at de moderne oppfinnelser i kjøkkenutstyr, de lettelsener som oppnåes for husmorens arbeid gjennom en tidsmessig og rasjonell innredning av hjemmet, moderne vaskemaskiner, billig barnekonfeksjon og en rekke tekniske fremskritt i det hele, i framtiden vil frigi en del av husmorens krefter som ellers måtte brukes i husarbeid.

Det skulle da ikke være noe prinsipielt i veien for å oppmuntre en husmor til å nytte den utdannelse hun har fått, og den arbeidskraft hun får til overs i beskjefligelse utenom hjemmet, så langt hennes lyst og evner rekker. Det vil bare tjene til å utvikle hennes personlighet og dermed komme henne til gode i oppdragelsesarbeidet.» I den samme artikkel blir det nevnt former for manuelt og intellektuelt bierhverv, som kan utføres i selve hjemmet, og ellers omtales halv dagsposter som en løsning som i enkelte tilfelle er mulig.

En kan ikke sterkt nok understreke at husmorens arbeid har en uendelig verdi. Men det forhindrer ikke at mange husmødre kan ha kall til å utvide sitt virkefelt. På mange områder er dessuten kvinners erfaring nødvendig. Hva er mer naturlig, for å nevne et tilfeldig eksempel, enn at husmødre tas med på råd når en by skal reguleres, når et bygg skal tegnes?

Få mennesker har en så levende følelse av storheten i morens kall som Sigrid Undset, og likevel er hennes eget liv det beste vitnesbyrd om at dette kall ikke utelukker en innsats med videre adresse. Det har vært perioder i den europeiske kulturhistorie da de gifte kvinners modne

finfølelse og menneskekunnskap direkte har kunnet inspirere åndsliv og samfunnsleder. Kvinnene ved de sydfranske fyrstehoff i trubadurenes storhetstid og vertinnene i de franske salonene i det 17. og 18. århundre, har hatt en enorm betydning for kulturhistorien. Omgangsformer og selskapsskikker lå slik til rette at gifte kvinner med rik sjelelig kultur, kom i kontakt med dem som styrte det større samfunn og dem som bar tidens åndsliv, og øvet stor innflytelse over dem.

Vår tid har enda ikke funnet fram til de former for samfunnsliv som kan gi kvinnene en sjangse til å gi videre sin indre rikdom, sin finfølelse, sin sjarm, sin menneskelige vidde. Det er heller ikke lett i dag å se hvorledes en bred deltakelse i samfunnslivet fra kvinnenes side kan forberedes. Men jeg tror det er riktig å gjøre som det er gjort i den artikkelen jeg nettopp siterte: begynne forsiktig med å skille i husmorens arbeid mellom det hun må gjøre selv og det hun kan overlate til andre uten å skade hjemmets liv, og dernest så smatt peile inn de former for uten hjemlig virksomhet som blir mulig for en husmor når hun har befridd seg fra en del av sin arbeidsbyrde. (Hvis en tenker på den aktuelle situasjon i Norge i dag, så må en si at hushjelpkrisen gjør endog denne forsiktige orientering utad umulig for de aller fleste.)

Ønske om reisning av minnesten på monsignore Kjelstrups grav

Som bekjent dode Mgr. Kjelstrup i Arendal hosten 1946, og etter hans ønske for sin dod ville han begravnes på byens vakre kirkegård. Arendals menighet, hvis grunnleggjer han var og hvor han virket med så stor nidkjerhet i mange år, vil derfor nå gjerne sette seg i spissen for en innsamling for å få reist ham et gravmæle. Mgr. Kjelstrup's store fortjenester av arbeidet for den katolske kirke i Norge er så vel kjent og behøver ikke å fremholdes her; vi er derfor forvissset om, at de mange som har nydt godt av dette virket på forskjellige måter med glede vil være med på å vise ham sin taknemlighet.

Heimarnes, pr. Arendal, juli 1948.

Sigrid Boe.

«St. Olav» tiltreer ovenstående på det varmeste og vil med glede motta bidrag til innsamlingen gjennom ekspedisjonen, og kvitterer for mottagelsen i og med offentliggjorelsen av innsendte bidrag.

Mariakongregasjonen

har sitt første møte etter ferien onsdag den 1. september, kl. 7,30, i St. Josefs kapell, Akersveien 4. Deretter selskapeleg samvær i foreningslokalet.

Dette nummer utkommer som dobbeltnummer. Neste nummer utkommer torsdag 2. september og vil bl. a. bringe en artikkel av forfatteren Sven Stolpe, «Tankar i Kristiansand».

HILAIRE BELLOC

Av Henri Werring.

Det var sosialistene som arrangerte møtet. Hilaire Belloc stod på talerstolen.

Sprek og spenstig, bredskuldret og prestelig stod han foran fienden. Han slapp dem ikke et sekund. Undertiden gav han dem et blick, skarpt og hardt, undertiden smilte han med nedlatende skolelærer-mine. Han snakket med en meget dempet stemme. Midt i foredraget skrek en av tilhørerne: «Speak up!» Ruvende sikker stod Belloc der. Han hadde en pikant fransk r: «It's all wright. I'm only talking to myself.» Så gikk han videre. Han vokste. Det var en inkvisitors domsavsigelse, en røst fra Sinai, en etsende ildskrift på veggen...

Jeg er ikke særlig begeistret for Belloc. Kanskje er det fordi han er litt for konvensjonelt fransk for en mer engelsk-farget smak. Det skinner faktisk talt Frankrike av ham lang vei, og Frankrike er hans opphav i skinn og sinn. Han er ikke bare det omtrentlige som litterært kalles en fransk engelskmann: Han er en franskmann i England. Han er en av de ytterst få forfattere som med rette kan kalles så, fordi han har alle de egenskaper vi vanligvis regner som konstituerende for Frankrike.

Chesterton har en gang fortalt om en mann som forsøkte å forklare ordet «Mistletoe» for en utenlandsk venn. Til slutt skrek han desperat: «Well. You know holly — mistltoe's the opposite. «Jeg vil ikke anbefale denne logiske metoden hverken når det gjelder planter eller nasjoner, men om jeg sa: «Vel. Dere kjenner England — Frankrike er det motsatte.» så ville definisjonen ikke vært ganske uholdbar. En typisk engelsk forfatter som Chesterton kan stoppe midt i en ondskapsfull analyse av moderne forfattere, og gi seg til å besynge middelalderen i de mest poetiske ordelag. Det nærmeste man kan komme til en definisjon av franskmannens litterære sjel er å fastslå at han ikke kunne gjøre noe liknende om du bød ham et glass rødvin. Franskmannen kan nok være poetisk, og Bellocs poesi er etter min mening mer egentlig poetisk enn Chestertons. Chestertons poesi er lyrikk: Han synger over et emne. I Belloc's prosa-arbeider derimot er det en kjølig, nesten kald tone som vi savner — hos Chesterton. Forskjellen mellom dem er — med andre ord — at Belloc skjeller mellom poesi og prosa. Han vet hvor parentes kan settes. Begrepene leker ikke sisten hos ham som de har for vane hos hans åndstvilling.

Man kan dessverre vanskelig nekte at styrken i Belloc's arbeider oftest ligger mer i det ytre apparat enn i den indre sjelelige intensitet. Det teoretisk kjølige som dommer er sterkere enn det personlig varme som søker å finne frem til forståelse. Som franskmann var han en behendig advokat — og hans galliske stridbarhet fylte ham og gjorde ham dristig. «I shall show!» tordnet han. «I shall prove!» «I shall establish!» Og han beviste utvilsomt en god del av sine satser:

Han beviste at den franske revolusjons fall skyldtes rent militære årsaker. Han beviste at Robespierre uvillig ble drevet til å innføre skrekkeveldet. Og han beviste at Reformasjonen la grunnlaget for den kapitalistiske økonomi. Men ideologiske tankeeksperimenter var ikke det vesentlige for Belloc. Ideologene opptok ham mer enn ideologiene. Han yndet å «brenne kjettere», og det på en slik måte at til og med en katolsk leser stundom

griper seg i å føle medynk med dem. Det ville imidlertid være urett ikke å tilføye at vi også iblant finner en positiv forståelse hos Belloc, og da merkelig nok først og fremst i «The Path to Rome». I katolisismen har han den guddommelige selvlysende kjernen som alt floskelspråk til tross skjærer gjennom en blank-polert — ja, juridisk — religiøsitet.

Hans produksjon er på sett og vis et symbol på vekstkraften i kjernen og vanskelighetene den har med å sprengne skallet. Gjennom stillferdig patos i små barneeventyr, plutselige idé-syner i historiske avhandlinger, og uventet, borrende tankekraft i essays, kløver Belloc skyene og gjør det lyst omkring seg.

Det står så bare igjen å sette signatur under bildet — dvs. å uttrykke som en personlig oppfatning at Belloc aldri helt synes å komme ut av den kjølige skyggen som de franske opplysningsforfattere legger over hans metode, hvor negativt han enn ellers bedømmer dem. Men det gode er at den inspirerte kunstneren i ham av og til avsetter teoretikeren, så det usigelige kan slippe til, og stå der vidunderlig og nyfødt som bare opplevd religion kan det. Nettopp på grunn av noe uhyre vagt noe som jeg er fristet til å kalle Bellocs mystikk — bli ikke vett-skremt av ordet! — drister jeg meg til å plasere hans diktning blant de mest monumentale katolske renessanseforsøk Mr. Bull i vår tid har gjort.

Et «rart» kapitel

er i grunnen Luk. 8! Det handler nesten utelukkende om tro — eller mangel på tro! — og om Vår Herres forskjellige reaksjon derved.

Først er det båtfarten over sjøen, hvor Herren har lagt seg til å sove og det ryker opp til uvær. Disiplene blir redde og vekker Ham, og Han står opp og stanser storm og sjø. Det at de altså vekket Ham, viser jo på en måte deres tro. Men Herren sa bare: «Hvor er deres tro?» Hva mener Han? Tror dere jeg kun kan hjelpe hvis jeg er våken? Tror dere at Faderen ville la båten gå under med meg ombord? Tror dere ikke at jeg — våken eller sovende — er ett med Faderen? Tror dere at jeg er Kristus eller kun Jesus av Nasaret?

Deretter kommer den underlige hending i Gerasenerlandet hvor svinehjorden blir drept. Herren helbreder en stakkars vanvittig, besatt av onde ånder. Og Han tillater at en flokk helt uskyldige, verdifulle dyr blir offer for disse onde ånder og styrter seg i sjøen. Hva mon hensikten er? Vil Herren prøve folket der, gi dem en sjangse? De kunne ha kommet til Ham og sagt: «Du har gjort et under hos oss: en ulykkelig stakkar er blitt frisk! Vi takker deg for det og ber deg bli hos oss! Tal til oss! Hjelp oss! Vi har flere ulykkelige, flere syke, vi trenger deg.» Og Han ville ha sagt til sine disipler: «Fortøy båten; vi blir her en liten tid.» Men gerasenerne tenkte ikke, følte ikke slik! Deres eiendom var blitt ødelagt, verdifull eiendom satt overstyr, som ved et under, det er så, men desto mere skremmende. Og deres eiendom kom først! Miste hva de eiet av jordisk gods for kanskje å se en syk eller to frisk igjen? Nei, langt fra! Og de ba ham å forlate deres land. — Prøvet Han å overtale dem, å gi dem en aning om hva Han kunne gi dem? Evangeliet sier bare: «og Han gikk i båten og dro derfra.»

Det er i sannhet farlig å vise fra seg Guds tale til vår

sjel, fordi den synes oss en fare for vår jordiske lykke, en risiko for de materielle goder vi har. Kanhende taler Han ikke oftere, men — som i Gerasena — «går i båten og drar derfra.»

Så kommer det rørende lille optrin på veien til Jairus' datter. En stakkars kvinne, hardt prøvet i sykdom gjennom mange år, er blant den folkemengde som henger seg om Jesus. Hun tror, ydmykt og ubetinget. Og hun er fryktsom blant alle disse fremmede; heller ikke vil hun bry Mesteren unødig. Om hun får be Ham om hjelp, om Han taler til henne — det er uvesentlig; kan hun bare så vidt nå å røre ved Hans klær, da vil hun bli hjulpet ved den guddomskraft som bor i Ham: det tror hun fullt og fast. Men Jesus vil det ikke slik; Han vil gi hennes ydmyke, grenseløse tro dens lønn. Og så spør Han: «Hvem rørte ved meg?» Først blir kvinnen skremt; men i samme nu lyder Frelserens ord: «Vær frimodig, min datter! Din tro har frelst deg! Gå bort i fred.» Og hun gikk i fred og med et lys til å skinne over hele sitt liv og i sin siste stund! Men til disiplene og folket fikk Herren vist: se, dette er tro!

Endelig kommer Jesus til Jairus' hus; for Han hadde bare avvist den melding at hun var død. Huset var fullt av folk som gråt og jamret, som skikken var. Men da Han sa: «hun er ikke død; hun sover bare,» da lo de Ham ut. Hva var så Herrens reaksjon til denne latter? De som hånte Ham og lo, de fikk ikke engang et straffende ord: Han drev dem alle ut!

C.

Her hjemme —

Festdager i Molde.

MOLDE. — Den 12. og 26. juli var jubileumsdager for St. Karl Borromeus-søstrene og St. Sunniva menighet i Molde. Det var 25 år siden våre avholdte søstre begynte sin virksomhet her. 14 dager senere, 26. juli, ble kapellet i deres hus innvidd av kardinal van Rossum. Her samlet den lille menighet seg om Kristus i tabernaklet inntil bombene i april 1940 spredte den lille flokken, og brannen krevde St. Sunniva kapell som offer. Siden har man holdt til hos søstrene, som på alle måter forsøker å gjøre kapell og sykehus til et arnested for den «hjemløse» menighet. St. Carolus sykehus led som kjent ingen medfart i de skjebnesvangre april dagene.

Om vi har mistet vårt lille kapell, feiret vi med takk og glede vårt 25 års jubileum. Da ferien sto for døren og menigheten hadde lyst til å festlig holde jubileet sammen med søstrene, ble feiringen festsatt til søndag den 20. juni. Det ble innledet lørdag kveld med andakt og med preken av sokneprest Hallauer som talte om «Vår kirke — Nasareth og Golgata.» — Søndag var menigheten samlet til frommesse og felleskommunion. I sin preken kom soknepresten inn på de felles trekk vår menighet har hatt med den første menighet i Jerusalem som «holdt tofast ved apostlenes lære og ved samfunnet i brødbrytningen.» Høymessen ble celebrert av høyerrv. prefekt Deutsch med sokneprest dr. Sund, Tonsberg, og pater P. Stelzmann, Kr.sund N., som levitter. Prefekten minnet i sin preken om all den velsignelsen menigheten i alle disse 25 årene har mottatt fra sin åndelige mor, Kirken. Det lille såkorn har spiret og vokst. Prefekten ga oss gode forventninger om reising av kirke og prestegård.

Etter en festmiddag var alle samlet igjen, og formannen i St. Olavs-laget, hr. Munkvik, åpnet festen med en prolog som ga oss innblikk over virket fra start og til i dag. Sammen med prologen overrakte han søstrene et maleri av deres første hus i Molde. Talernes rekke hadde mange lovord og varm takk for søstrenes arbeid gjennom disse 25 år. En særlig glede var det for oss at tre som hadde vært med like

fra førstningen av, kunne feire dagen med oss. Det var fru kammerherre Dahll — foregangskvinnen for at planen for en ny menighet ble satt ut i livet. Fru disponent Olsen var den første som sammen med sin mann sluttet seg til. Så var det søster Ermelindis fra Kr.sund N. Av de fire søstre som begynte i Molde, er hun den eneste som den dag i dag arbeider her i Norge. Etter oppfordring fortalte hun nå under stor begeistring morsomme trekk fra starttiden.

Festen ble avsluttet med pontifikal-andakt. Pastor Sund pekte i sin preken på Guds forsyn som reddet St. Sunniva fra fienden. Slik hadde Guds forsyn også trass i krigens utsettelse av St. Sunniva kapell holdt menigheten oppe i det kirkelige liv.

UTLANDET

PARIS. Forfatteren George Bernanos er avgått ved døden i Paris, 60 år gammel.

Vi brakte nylig en profil av Bernanos, og skal derfor bare kort resummere at han var en av vårt århundres betydeligste katolske skribenter, og hadde en anseelig litterær og polemisk produksjon bak seg. Han var opprinnelig jurist, gikk så over til journalistikken, deltok i første verdenskrig, har siden bl. a. virket som litteraturanmelder i «L'Univers». To av hans mest kjente bøker, «Under Satans Sol» og «En katolsk Prests Dagbok» foreligger på dansk. For den siste fikk han L'Academie Francaise's romanpris.

ROM. Statsminister de Gasperis datter går i kloster. Den 24-årige Lucia de Gasperi, datter av den italienske premierminister, trådte 6. juni inn i Assumptions-søstrenes orden i Rom, og heter i dag Søster Lucia. Erkebiskop Celso Costantini, sekretær for kongregasjonen for troens utbredelse, forestod ceremonien som fant sted i klostrets kapell i Rom. Foruten søster Lucias far og hele de Gasperi-familien, var regjeringsmedlemmene Scelba, Cingolani og Tupini tilstede som familiens venner. Blant æresgjestene var bl. a. pater Anselm Albareda av Benedictinerordenen, prefekten ved Vatikanets bibliotek hvor signor de Gasperi arbeidet under fascistregimet, da han var utestengt fra alle italienske embeter.

Søster Lucia er statsministerens nesteldste datter. Hun har filosofisk embetseksamen ved universitetet i Roma.

KÖLN. Internasjonal utstilling av moderne kristen kunst. I forbindelse med 700 års jubileet for Kölner-domens grunnlegging, arrangerer byen Köln en utstilling. «Christliche Kunst der Gegenwart», der også utlandet vil ta del. Alle områder av kunstnerisk virksomhet som har formådd å uttrykke den kristne tanke, vil være representert på utstillingen, like fra arkitektur, maleri og plastikk, til gullsmedkunst og andre felter av kunsthåndverket. Det sier seg selv at utstillingen vil få et ganske interessant omfang. Ved siden av kunstverkene som legemliggjør den kristne ånd, står så det store antall kunstyrelser som er knyttet til gudstjenesten. Utstillingen vil også ha sin praktiske side, da behovet for kultur-gjenstander er meget folbart etter de utallige kirker og kirkeinteriører som krigen ødela. For at utviklingen på dette område skal få et preg av strømningene innen den moderne kirkekunst i de forskjellige land, vil arrangørene legge særlig vekt på å få anskueliggjort det særpregede og det felles ved konfronterende sammenlikninger.

LONDON. Det katolske England rustet seg til å ta imot Olympia-deltagerne. For katolikker som besøker England er der opprettet en «Catholic Hospitality Committee» som skulle bistå dem med råd og tilrettelegning av Englands-oppholdet. Man regner med at der vil være ca. 1000 katolikker blant de aktive deltakerne ved Olympiaden, samt deres følge og andre gjester. En brosjyre er blitt trykt i det øyemed, der alt viktig i forbindelse med det katolske London er registrert. Der ville også bli arrangert en mottakelse ved kardinal Griffin, erkebiskop av Westminster. Der er bl. a. sørget for et fornyelsesetablisement. Alt tyder på at de katolske prester i London har vist stor virkelighetssans i disse olympiske forberedelsene.

HUSK

Nytt kvartal — nytt halvår

å fornye abonnementet! Beileilig å komme med som ny abonnent! (Se abonnementsbetingelsene side 2)

ERKEBISKOP STEPINAC

(KP) Et medlem av det britiske underhus anmodet utenriksminister Bevin, 30. juni, å undersøke mulighetene for å få løslatt den jugoslaviske erkebiskop Stepinac som sitter fengslet etter å ha fått dom på 16 års hardt straffarbeid. Utenriksministeren svarte, at han kunne ikke blande seg inn i saken. «Jeg tror ikke,» sa Bevin, «at de jugoslaviske myndigheters innstilling har forandret seg, trass i hendingene i den senere tid. Det er ikke bare Hans Majestets katolske undersåtter som viser sin avsky for denne dommen, men ethvert ærlig og rettenkende menneske.»

Bidrag til barnas ferieopphold

Som bidrag til barnas ferieopphold har St. Olavs sokneprestembete mottatt følgende beløp:

N. N. kr. 20; fru Bolstad 20; fru Sigrid Undset (3. gang) 100; fru Johnsen 10; Astrid Cecilie Magnus 50; J. S. Takst 20; A. Jørgensen 15; Aftenpostens innsaml. 200; Eugenie Winther 30; J. Markussen 50; fru Brodal-Andersen 20; fru M. Endresen 20; Marie Solum 30; N. N. 50; fru Ingrid Straith Solberg kr. 100,—. Tidl. innk. kr. 1 040,—. Tils. kr. 1 775,—.

Hermed avsluttes innsamlingen. Hjertelig takk til alle bidragsyterne!

f. St. Olavs sokneprestembete, Oslo.
F. J. Fishedick.

N.K.K.F.s boklotteri *til inntekt for bladet „St. Olav“*

tenkes startet til høsten. Styret ber oss minne medlemmene og andre interesserte om å støtte foretagendet ved å innsende bøker eller et lite bidrag til innkjøp av bøker. Gaver kan sendes til styrets formann, frk. Ragnhild Foss, Cam. Coll. vei 9 V, Oslo — om mulig innen 1. september d. å. Der er alt kommet inn en del verdifulle bøker og flere er lovet, men der trenges flere, hvis lotteriet skal bli så stort og omfattende som forrige gang. Det er vel unødvendig å tilføye, at „St. Olavs“ blad gir innsamlingen sin beste anbefaling.

Ny publikasjon av
dr. theol. J. van der BURG:
HELGENDYRKELSE

Fåes på St. Olavs Forlag
Akersveien 5, Oslo

T. S. JACOBSEN
Begravelsesbyrå

Ullevålsv. 1, Oslo.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A/S

Margarinfabrikk

Oslo

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

HJEMMELAGET
ITALIENSK MAKARONI

G. Battistoni

Utsalg:

Bjordam kaffeforretning
Bygdø Allé 3 - Tlf. 44 80 81 - Oslo

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1886.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO
ALT I FOTO

NEBB

er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

OSCAR J. HANSEN

Haugesund

Brilleoptik — Fotooptik

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

Trykksaker — Protokoller

Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo